

VİZYON

TÜRKİYE MÜSİKİ ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ DERGİSİ

TİMUR SELÇUK'un
VASİYETİ

MESAM ve MSG
YÖNETİMİ BİR ÇALIŞTAY
DÜZENLEDİ

KÜLTÜR HAYATIMIZIN
ABİDESİ

AKM İLE
YENİDEN

Prof. Dr. ALÂEDDİN
YAVAŞCA'NIN
ARDINDAN

YENİ

edding[®]

Sanatımı kolayca yansıtabilirim.
Çünkü yapabiliyim.

Yeni akrilik markörler ile çalışmalarınız,
mükemmel görünen sanat eserlerine dönüşecek!

[f /eddingTR](#) [i /edding_tr](#)

[▶ ilham al: https://www.edding.com/tr-tr/acrylic/](https://www.edding.com/tr-tr/acrylic/)

Recep ERGÜL
Yönetim Kurulu Başkanı

Sevgili MESAM Üyeleri;

MESAM tarihinde ilk kez üyeyi merkeze koyan ve üye memnuniyeti odaklı yönetim anlayışıyla 7. ayımızı geride bıraktık.

Değişim ve Reform Grubu olarak çıktığımız bu yolculukta, öncelikle zihinsel değişim ve ardından da peş peşe reform adımlarımıza tanıklık etmekteyiz.

Tek sorunumuz, zaman.

Sizlere sözünü verdiğimiz ne varsa, kalan kısacık görev süremizde tek tek hayata geçirmek için olağan dışı bir çaba ve samimiyetle, çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Birkaç yıl içinde, üyesi olmaktan mutluluk ve gurur duyacağınız bambaşka bir MESAM inşa etmeye çalışıyoruz.

Hastalıkta, sağlıkta, mutlu günde, acı günde ve özel günlerde üyesinin yanında olan, üyesi ile bütünleşen bir MESAM'a tanıklık etmekteyiz.

Yığınla sorunla karşı karşıya olduğumuzun farkında ve bilinci ile hareket ediyoruz. Yaklaşık 2 yıldır devam eden pandeminin müziğimiz üzerindeki etkileri, kapanan iş yerleri ile hâlâ açık kalmakta direnen işletmelerin telif üzerindeki olumsuz etkileri, içinde bulunduğumuz siyasi iklim, ekonomik daralma da telif sektörünü âdeta bir mengene misali sıkıktır.

Tüm bu sorunlara rağmen şikâyet etmeden, mazeret üretmeden, telif gelirlerinizi artırmak için büyük bir mücadele sergilemekteyiz. Telifin üzerindeki KDV ve stopajı minimum seviyeye indirmek, üyelerimizin sosyal güvence ve hususi pasaporta sahip olmalarını sağlamak, üyelerimizin hayatını kolaylaştıracak MESAMKART ile

sözünü verdiğimiz diğer projelerimizi hayata geçirmek için yoğun bir mesai sarf ediyoruz.

Tüm bu çalışmaları yakından izlediğinizi biliyor ve bir ricada bulunmak istiyorum. Bizlerden, manevi desteğinizi ve sabrınızı esirgemeyin.

Bu yıl 35. kuruluş yılını kutlayacağımız, ülkemizin ilk ve en büyük müzik meslek birliği olan MESAM, adına yakışır etkinlikler düzenlemek için çalışmalara başlamıştır.

Beste yarışmasından konserlere, sempozyumlardan festivallere uzanan ve her konuda öncü olan, müzik sektörünü ayağa kaldıran ve birleştiren bir MESAM'a da hep birlikte tanıklık edeceğiz.

MESAM ülkemizin birleştirici gücüdür. Birlik üyesi olan, birbirinden değerli siz eser sahipleri ile birlikte, bir yandan haklarımızı almak için mücadele ederken öte yandan da ortak değerlerimiz etrafında birleşme gücünün tüm toplumumuza yansımalarına mutlulukla tanıklık edeceğiz.

Geride bıraktığımız aylarda belki az sevinç ama pek çok acı yaşadık. Bunlardan ikisi; İstanbul'un gözbebeği olan AKM yeniden kültür ve sanat hayatımızla buluştu. Aynı AKM'den ise Türk Müziği'ne adını altın harflerle yazdıran ve MESAM koruması altında bulunan yüzlerce ölümsüz esere imza atan Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Hocamız'ı sonsuzluğa uğurladık. Ruhu şad olsun.

Sizlere ve ailelerinize en kalbi duygularıyla selâm ve sevgilerimi yolluyorum.

Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM) adına İmtiyaz Sahibi:

Recep ERGÜL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Mehmet BİTMEZ

Yayın Koordinatörü:

Aylin BEYDİLLİ

Yayın Kurulu:

İskender PAYDAŞ, Abdulkadir DOĞAN,
Selim ÇALDIRAN, Zülfikar BEYHAN, Mehmet BİTMEZ,
Selahattin AKARSU, Hülya ŞENKUL, Tuba AKKAVAK,
Göksel PESENPATEN, Suat SUNA

Danışma Kurulu:

Prof. Dr. Hayrettin İVGİN, Hasan KAPLANI,
Selahattin DÜNDAR, Songül DÜNDAR ve
Gökten AY

Yayın Hazırlık:

Türker Reklamcılık&Organizasyon Tic.Ltd.Şti
Editör : Ali Rıza TÜRKER
Grafik/Tasarım : Ergin GEDİK
info@turkerorganizasyon.com

Baskı:

Filmon Baskı Çözümleri A.Ş.
İkitelli Organize Sanayi Bölgesi Eskoop San.Sitesi
B.1 Blok No:35 Başakşehir / İSTANBUL
Tel: 0212 671 57 40 Fax: 0212 671 57 43

İletişim:

MESAM

Sıracevizler Cad. Esen Sok. Saruhan Plaza No: 6
Kat: 6 34381 Bomonti - Şişli – İstanbul
E-posta : mesam@mesam.org.tr
Telefon : +90 212 296 99 10
Fax : +90 212 296 99 24 – 26
Whatsapp Hattı : 0530 053 59 29

İÇİNDEKİLER

Kültür hayatımızın abidesi
AKM İLE YENİDEN

06

95'inci yaşında yitirdik ama
ESERLERİYLE GÖNÜLLERDE YAŞAYACAK
Prof. Dr. ALÂEDDİN YAVAŞÇA

12

HABER TURU

18

Bir yaşam Senfonisi
BAHA BODUROĞLU

24

TİMUR SELÇUK'un
Vasiyeti
26

Anadolu **KEMENÇE** 30

Urfa Sıra Geceleri musiki geleneği
"URFA AHENĞİ" 32

ÂŞIK SEFAİ; Bektaşî geleneğini anlattı 35

ÂŞIK ALİ SULTAN 36

Aşıklık geleneğinde bir barış elçisi
ÂŞIK ŞAH TURNA 38

Usta müzisyen **DOĞAN CANKU**'yla
hayatını ve bugünleri konuştuk. 42

Aradan tam 42 yıl geçti...
JOHN LENNON'UN
Ölümü hala bir sir perdesi 47

Kültür hayatımızın abidesi

AKM İLE YENİDEN...

*Taksim'in
o solgun yüzlü binası
artık mazide kaldı.*

*Yenilenen
ATATÜRK KÜLTÜR
MERKEZİ;
2040 kişilik
opera salonu,
410 metrekarelik
galerisi ve 20 bin
kitap barındıran
kütüphanesiyle yalnız
Türkiye'de değil
Avrupa'da örnek
gösterilecek çağdaş
bir yapı özelliğine
kavuştu.*

*VİZYON olarak
AKM'yi gezerken
sanat müdürü
Remzi BUHARALI'dan
mimarinin özellikleri
hakkında bilgiler
edindik.*

İstanbul Taksim Meydanı'ndaki AKM(Atatürk Kültür Merkezi), yalnız İstanbul'un değil tüm Türkiye'nin kültür ve sanat yaşamında önemli bir özellik taşıyordu. Son yıllarda solgun ve sahipsiz kalan görünümüyle sanatsever kitlenin gönlünde bir yürek sızısı olmanın simgesi gibiydi.

Açılması ve soluk kazanması kitleler tarafından sabırsızlıkla bekleniyordu. Sonunda T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı çalışmalarına son bir yılda hız kazandırdı ve "AKM YENİDEN" sloganıyla kapısını geçtiğimiz Ekim ayında İstanbullu sanatseverlerin hizmetine açtı. 12 yıllık bir aradan sonra açılan sanat merkezi-

miz sadece yeni bir yüz değil, çağın getirdiği teknik özelliklerle donatılmış modern bir kültür sarayı özelliğine kavuşmuştu.

AKM'nin ilk yılları anımsandığında Mimar Hayati Tabanlıoğlu'nun katkıları unutulmaz niteliktedir. Aynı çizgileri, gelişmiş teknik hamlelerle bu kez oğlu Mimar Murat Tabanlıoğlu inşa etmiştir.

"AKM YENİDEN" kültür ve sanat hayatımıza neler kazandırmış ve konsept özelliklerinde neler bulunmaktadır?

Kısa cümlelerle tanıtmaya çalışalım:

2040 kişilik Opera Salonu.
410 metrekarelik Galeri.
Sanatseverlerin ağırlanacağı çok amaçlı etkinlik salonu ve Kültür Sokağı.
Her yaştan ve farklı coğrafyadan sanatseverlere hitap edebilecek kültür durakları.
Sergilerle süslenecek müzik platformu.
4-6 yaşındaki çocukları sanatla tanıştırmayı amaçlayan AKM Çocuk Sanat Merkezi.

Bütün bu ünitelerin arasında son derece gelişkin bir teknik donanımına sahip müzik kayıt stüdyosu, Kültür Sokağı'nın bir numaralı uğrak yeri olmaya aday gözüküyor.

Gelelim kitap dünyasına. Araştırmacı ve kitapseverlere müjde verebiliriz. Yeni AKM'nin kütüphanesinde 20 binin üzerinde kitap yer alıyor. Bu sayı ve çeşitlilik kütüphaneyi bir cazibe merkezi haline getiriyor.

Derginiz VİZYON ekibi olarak yenilenen AKM'yi gezdik ve inceledik. Gerçekten dün ve bugün arasında büyük farklılıklar gözledik. Eleştiriler bir yana özellikle genç nesillere ufuk açacak bir kültür merkezi konumundaydı.

Yenilenen AKM çağdaş hedeflere koşarken, bu gücüne uygun bir şekilde yönetilmeliydi. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu doğrultuda

profesyonel bir yönetici atamıştı. Biz de atanan Sanat Müdürü Remzi Buharalı ile buluşarak kısa bir söyleşi yaptık;

Sayın Buharalı, yeni ruhuyla AKM kültür hayatımıza neler katacak?

AKM'nin hem mimarisi hem de üzerinde sahnelenen eserler bakımından toplumsal hafızamızda önemli bir yer tutacağına inanıyorum. Batılı ülkelere kıyasla genç sayılabilecek bir opera ve bale geleneğimiz kısa sürede kökleşerek genişleyen bir izleyici

kitlesine kavuştu. Özsoy Operası'ndan günümüze 87 yıllık tarihimize çok sayıda eser sığdırmayı başarmış bir milletin evlatlarıyız. Bazı kesimler halen opera ve bale sanatına yabancılık çekse de şehirleşmenin ve eğitim seviyesinin artışı sayesinde opera ve bale izleyicisi her geçen gün artıyor. Sanat alanında muasır medeniyet seviyesine gelmesinde cumhuriyet değerleri kadar AKM gibi köklü sahnelerin payının çok büyük olduğu kanaatindeyim. Dolayısıyla hem bireysel hem de halk adına böylesi köklü bir kurumda görev aldığı için gurur ve mutluluk duyuyorum.

AKM'nin mimarisi yönünden görüşlerinizi aktarır mısınız?

Tüm sanat dallarını bir arada sunmak amacıyla bir sanat kompleksi olarak tasarlanan merkezimiz, opera, tiyatro, çok amaçlı olmak üzere üç sahne ve galeri, müzik platformu, müzik kayıt stüdyosu, çocuk sanat merkezi, tasarım dükkanı, kütüphane, Yeşilçam sineması olarak toplamda 10 bölümden oluşuyor. Bu bölümlerin yanı sıra önümüzdeki dönemlerde kafe ve restoran gibi işletmelerin yer alması planlanıyor. AKM inşa edilirken, seyircisine ve sanatçılara hak ettiği bir sahne ve sergileme deneyimi sunulması amaçlandı. Bu duruma bir örnek olarak ana sahnenin kırmızı küre formundaki dış cephesi gözlere hitap ederken, iç cephenin at nalı biçiminde tasarlanması ise müzikaliteyi en üst seviyeye taşıyor. Ayrıca döner sahne, kulis şartlarının iyileştirilmesi, sergi ve fuaye alanlarının genişletilmesi yeni AKM'nin beğenilmesinde önemli unsurlar arasında yer alıyor. Bu çabanın karşılığını tükenen biletler ve kalabalık ziyaretçiler ile alıyoruz. Kısacası hem biz hem de seyirci halimizden memnunuz.

Sinan Operası ve Beyoğlu Kültür Yolu Festivali çok ses getiren organizasyonlar olarak dikkat çekti. Size göre nedenleri nelerdir?

Tarihsel misyonu gereği AKM sanat açısından hep ilklere imza atmıştır. AKM hepimiz için anlamlı bir gün olan 29 Ekim 2021'de Sinan Operası ile açıldı. Elbette bir müzik insanı olarak

benim için her klasik eser önemli. Ancak Cumhurbaşkanımızın vizyonu doğrultusunda, bize ait Mimar Sinan gibi bir değerın hikâyesinin opera sanatı aracılığı ile aktarımı nereden bakılırsa bakılsın sanat üretimi açısından önemli bir adımdır. Zaten kişisel fikrim Mimar Sinan'ın mühendislik dehasının ve yaşam öyküsünün, sanatın en yüksek mertebesi olan opera aracılığı ile anlatılabileceği yönündeydi. Ve bu hayal besteci ve müzikolog Hasan Uçarsu'nun eseri sayesinde, Şef Gürer Aykal'ın yönetiminde gerçekleşmiş oldu. Bu tarihi tanıklık ise hafızalarımızda unutulmaz bir anıya dönüştü.

Beyoğlu Kültür Festivali ise Avrupa Konseyi tarafından 2010'da Avrupa Kültür Başkenti seçilen İstanbul, Türkiye'nin en büyük kültür ve sanat projesi Beyoğlu Kültür Yolu ekseninde kurgulanmıştı. Uluslararası nitelikte bir kent festivali olma özelliği taşıyordu. Beyoğlu Kültür Yolu Projesi şu sıralayacağım durakları kapsıyordu. Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından restore edilen Atatürk Kültür Merkezi, Galata Kulesi, Atlas Sineması, Galata Mevlevihanesi, Mehmet Akif Hatıra Evi ve Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi gibi çok sayıda değer-

ler ile birlikte Galataport, Emek Sineması, Garibaldi Sahnesi gibi önemli kültür-turizm yatırımlarını içermekteydi. 31 Ekim - 14 Kasım arası yapılan festivalde, AKM'de gerçekleşen 11 büyük sergi, 2 konser salonunda dünyanın ve Türkiye'nin en büyük senfoni orkestralarının konserlerinden, opera, bale ve tiyatro gösterilerine kadar 27 büyük etkinlik yer aldı. AKM Çocuk Sanat Merkezi'ndeki atölyelerde, birbirinden ünlü sanatçıların minik sanatseverler ile buluşması ise dikkat çeken etkinlikler arasındaydı.

AKM Sanat Müdürü Sayın Remzi Buharalı; verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

Ben de teşekkür ederim.

29 Ekim 2021'de Cumhuriyetimizin 98. yılı kutlamaları bağlamında besteci ve müzikolog Hasan UÇARSU tarafından bestelenen "Sinan Operası"'nın en canlı tanığı ve icracısı Şef GÜRER AYKAL yenilenen AKM ile ilgili düşüncelerini VİZYON okurlarıyla paylaştı:

ESKİ AKM'DE YILLARCA KONSERLER VERDİM

İstanbul gibi bir kentin en önemli yapılarından biri olan AKM'nin uzun yıllar kapalı olması sanatseverleri yersiz yurtsuz bırakmıştır. AKM içinde yer alan sanat kurumlarımızın sanatçıları da uzun yıllar orada burada, deyim yerindeyse sefil olmuşlardır. Özellikle balemiz bu durumdan en zararlı çıkan sanat dalımız olmuştur. O boşa geçen yılları kim geriye getirebilir! Sanatçı sahneye çıkmak için çalışır, durmaksızın çalışır. Bunca yıl sahneden uzak kalmanın sanatçılara verdiği hasarı düşünabiliyor musunuz? Açılışında görev aldığım için sanatçıların ne denli heyecanlı ve mutlu olduklarına tanık oldum. Mabetlerine kavuşmanın verdiği güveni ve hazzı onlarda gördüm.

Eski AKM'de yıllarca konserler verdim. Çalışma odalarının azlığını, özellikle koronun prova yerinin(salon) kötülüğünü hiç unutmam. O koşullarda yıllarca sanatçılar büyük özveriyle çalışmış ve İstanbul'u operasız, balesiz ve senfoni orkestrasız bırakmamışlardır. Şimdi ise operamız, balemiz ve senfoni orkestramız Avrupa düzeyinde bir kültür merkezine kavuşmuş oldular. Yeni AKM her yönüyle sanatçılarımıza hizmet edebilecek durumdadır. Özellikle prova salonları sayesinde sahneye konulacak eserler daha iyi ve daha çabuk çıkacaktır.

GÜNDEM

İstanbul'a her gelişimde AKM'ye gider, içine girip bakmak isterdim. Mayıs ayında içeriye girmek için yetkiliden izin istedim. "Giremezsin!" dedi. Rica ettim. "Hayır." dedi. "Beyefendi, ben orkestra şefiyim, lütfen, içeriye girmeliyim, orkestra çukuruna bakmalıyım." dedim. "Ne şefi olursan ol, giremezsin." dedi ve beni sokmadı. Daha sonra Kültür Bakanı'nın yardımıyla salona davet edildim. İçeri girer girmez derhal orkestra çukuruna gittim. Beni gezdirecek olanlar şaşıp kaldılar. Her yeni yapıda bazı eksikler olur. AKM sahne düzeninde teknik çalışmaların henüz bitmediğini biliyoruz. Çalışıyorlar, çok iyi bir sistemin kurulması adına yoğun bir şekilde

çalışıyorlar. Şunu da unutmayalım yapılan çalışmayı sanatçılar birebir izliyorlar.

Yeni AKM'nin olanakları sayesinde İstanbul Opera ve Balesi ve Devlet Senfoni Orkestrası bundan böyle sanatlarını çok üst düzeye taşıyacaklardır. Kendilerine kazandırılan mabetlerinin değerini çok iyi bileceklerdir. Artık onlardan beklenen tek şey Avrupa düzeyinde olmalarıdır. Bana gelince; bu yaşıma kadar yapmış olduğum çalışmaların ödülünü, AKM'nin açılışıyla bana veren herkese, sonsuz saygılarımı sunarım.

Fotoğraflar: Muzaffer Kantarcıoğlu

REMZİ BUHARALI'YI TANIYALIM

1963 yılında Kırklareli'de doğdu. 1980 yılında Samsun 19 Mayıs Lisesi mezuniyetinin ardından Ankara Devlet Konservatuvarı Trombon bölümüne girdi. 1987 yılında Hacettepe Üniversitesi Lisans devresinden Nefesli Sazlar Ana Bilim Dalı Başkanlığı Trombon Bölümü'nü bir yıl sınıf atlayarak tamamladı ve mezun oldu. Aynı yıl Ankara'da, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Orkestrası'na trombon sanatçısı olarak sınavla atandı. 1996 yılında Orkestra Müdürü, 1998 yılında Genel Müdür Yardımcılığı'nın ardından 2000-2005 yılları arasında Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü olarak görev yaptı. 1998-2005 tarihleri arasında Aspendos Uluslararası Opera ve Bale Festivali'ni organize etti. 2003 yılında Aspendos Uluslararası Opera ve Bale Festivali, İngiltere'nin "Independent Gazetesi" tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, dünyanın en iyi organize edilen 10 Festivali arasında 5. sırada gösterildi. Festival Avusturya'nın "FestSpiel Magazin" Dergisi tarafından 3 yıl üst üste en iyi 10 Festival arasında gösterildi. 2001 yılında Side Kültür ve Sanat Festivali'ni başlattı. 2002 yılında Mersin Uluslararası Müzik Festivali'nin başlatılmasına öncülük etti, 2004 yılında Bodrum Uluslararası Bale Festivali'ni başlattı.

Avrupa Festivaller Birliği'ne üç festivali birden üye yapan sanat yönetmeni olarak kayıtlara geçti. 2005 yılında Türkiye ve İtalya arasındaki kültürel ilişkilerin gelişmesindeki katkıları nedeniyle, İtalya Cumhurbaşkanı tarafından Liyakat, Şövalye nişanı ile ödüllendirildi. 2002 – 2012 yılları arasında Opera ve Bale Vakfı Başkanlığı'nı yaptı.

2009 – 2011 yılları arasında, TRT televizyonlarında 10 bölümden oluşan "Bir Aspendos Klasiği" belgeseli ile "Sanat Aktif" programını her hafta hazırlayıp sundu.

2012 yılında Devlet Opera ve Balesi'nden emekli oldu. 2014 – 2019 yılları arasında İstanbul Grand Pera Emek Sanat ve Kültür Vakfı Genel Müdürü olarak görev yaptı.

Merkezi Macaristan'ın Budapeşte kentinde bulunan, Adnan Polat'ın başkanlığını üstlendiği "Gül Baba Mirasını Koruma Vakfı"nın Türkiye Temsilciliği'ni yaptı.

Her hafta pazar günleri saat 14.00'te TRT Radyo 3 kanalında yayınlanmakta olan "Müziğin Portresi" programını hazırlayıp sunmaktadır.

95'inci yaşında yitirdik ama...

Prof. Dr. ALÂEDDİN YAVAŞCA ESERLERİYLE GÖNÜLLERDE YAŞAYACAK

Derleyen:
TURHAN TAŞAN

Eşsiz besteleriyle Türk Sanat Müziği'nde, tıp dünyasında bilime verdiği katkılarla öncü bir kişiliğe sahipti. Ülke kültürüne 652 beste ve onlarca başarılı yorumcu armağan etti.

Türk Sanat Müziği'nin "ulu çınar"ı diyebileceğimiz Prof. Dr. Alâeddin YAVAŞCA 23 Aralık 2021 tarihinde vefat etti. Bestekar, ses sanatçısı ve "Devlet Sanatçısı" ünvanlı, aynı zamanda kadın hastalıkları mütehasısı olan YAVAŞCA'yı 95'inci yaşında kaybettik.

Son dönemde ciddi sağlık sorunları yaşıyordu. Yaşlılığa bağlı olarak çoklu organ yetersizliği nedeniyle tedavi gören sanatçımız, 2018 yılında kalça kemiği ameliyatı olduktan sonra tedavisini hastanede sürdürmüştü ve sağlık sorunları artmıştı.

Çok değerli ve çok yönlü bir bestekârimızı yitirdik.

Tek cümlede görkemli bir miras tarif edeceğiz; Dr. Alâeddin YAVAŞCA, Türk Müziği'ne ve de genç kuşaklara 652 beste, onlarca TSM yorumcusu ve 256 ödül bıraktı. İsmi ve anısı, birbirinden güzel eserlerinde yaşadığı gibi doğup büyüdüğü Kilis'teki tarihi ev "Alâeddin Yavaşca Müze Evi" olarak düzenlendi. Yurdun dört bir yanından gelen sanatseverler bu ölümsüz sanatçımızın hayatından sayfaları bu müzede görebilecekler.

YAVAŞCA, MESAM'ın örgütlenme çabalarında da önemli bir rol üstlenmişti. 19 Ocak 1987'de faaliyete geçen MESAM Yönetim Kurulu'na atamayla görevlendirilen ilk üye olmuştu. İki yıl boyunca bu görevde kaldı. (1991/1993 – 1999/2001) yıllarında iki dönem (4 yıl) daha yönetim kurulu üyeliği yaptı.

Çok yönlü ve nitelikli sanatçı kişiliğinin yanı sıra bir tıp doktoru olarak da hayatını ülke hizmetine adanmış Prof. Dr. Alâeddin YAVAŞCA'nın örnek yaşam öyküsünü ayrıntılarıyla sunuyoruz.

Dr. ALÂEDDİN YAVAŞCA (Kadın Hastalıkları ve Doğum Mütehassısı / Devlet Sanatçısı / Ses Sanatçısı / Bestekâr)

Alâeddin YAVAŞCA, 01 Mart 1926 tarihinde Kilis'te dünyaya geldi. Annesi, Kınoğlu Kadri Efendi kızı Enver Hanım, babası Yavaşca-zâde Hacı Cemil Bey'dir. Dört erkek, üç kızkardeşin en küçüğüdür. Ağabeyleri; dâhiliyecisi Dr. Sezâi YAVAŞCA, avukat ve Yüksek Denizcilik Okulu hukuk öğretmeni Cemâlettin YAVAŞCA'dır.

Dedesesi, mahkeme başkâtibi Sezâi Bey, şairdir. Prof. Dr. Fârûk TİMURTAŞ'ın iki yaş küçük teyze oğludur.

Kilis Kemaliye İlkokulu'nu, Kilis Ortaokulu'nu bitirdi. Lise tahsili için Konya'ya yatılı geldi. İki yıl hastalanıp, tahsilini terk etti. Sonra İstanbul Erkek Lisesi'ne gidip, son iki sınıfı bu okulda okuyup, 1945 yılında okul birincisi olarak bitirdi. 1951 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu.

Askerlik hizmetini yedek subay olarak, 6 aylık okul dönemini Ankara'da, kıt'a hizmetini ise İstanbul Kasımpaşa Deniz Hastanesi'nde "Kadın-Doğum" mütehassısı olarak yaptı. 1955 yılında Ord. Prof. Dr. Tefik Remzi KAZANCIGİL'in yanında, İstanbul Üniversitesi Haseki Hastanesi 1. Kadın-Doğum Bölümü'nde ihtisasını bitirdi.

Askerlik hizmetini bitirdikten sonra;

- Zeynep Kâmil Hastanesi'nde de görev aldı.
- 1957 yılında muayenehane açarak serbest hekimliğe başladı.
- 1958 yılında Beyoğlu İlk Yardım Hastanesi 1. Doğum Kliniği'nde baş asistan olarak çalışmaya başladı.
- 1963 yılında Şişli Çocuk Hastanesi'ne şef muavini olarak girdi, burada aynı zamanda iki yıla yakın bir süre hemşire okulunda hocalık yaptı.
- 1969 yılında Sağlık Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün açtığı imtihanları kazanarak "Vakıf Gureba Hastanesi Kadın-Doğum Kliniği Şefi" oldu. 1976 yılına kadar bu

görevde kaldı.

- 1976 yılında Haseki Hastanesi Klinik Şefi oldu.
- 1980 yılında muayenehanesini kapattı. Aynı yıl Amerika Birleşik Devletleri Baltimore şehrindeki Johns Hopkins Üniversite Hastanesi'nde "İdarecilik ve Aile Planlaması" kurslarına katıldı.
- 1 Ekim 1985'de Haseki Hastanesi Başhekimisi oldu. 1990 yılında bu görevden ayrılarak doktorluğu bıraktı.

Müziği, musiki meraklısı olan babası, dayısı ve ablasının ve de klâsik plakların tesiriyle çocuk yaşında sevdi. 8 yaşında iken Kilis Ortaokulu öğretmeni Zihni ÇELİKKALB'den keman dersleri aldı. Kanun hocası ise Artaki CANDAN'dır.

İstanbul'a gelişinden itibaren Türk Musikisi ile yakından ilgilenmeye başladı. Üniversite korosuna devam etti. Artaki CANDAN ve Fikret KUTLUĞ'dan meşk etmiştir. Zeki Ârif ATAERGİN, Nevzad ATLIĞ, Fehmi TOKAY, Mes'ud CEMİL, Hüseyin Sâdettin AREL, Münir Nurettin SELÇUK, Nûri Halil POYRAZ, Ercüment BERKER, Dr. Salâh TANUR'dan yararlanmıştı.

1950 yılında İstanbul Radyosu imtihanını kazandı. Kendisiyle birlikte kazanan arkadaşları; Berhayat Anıl ve Arif Sami TOKER'dir. Dr. Alâeddin YAVAŞCA'nın radyo hayatı 1990 yılına kadar devam etti.

1960'lı yıllardan itibaren radyoda çeşitli kurullarda görev aldı:

- Denetleme
- Repertuar
- Danışma Kurullarında bulundu.
- 1967 yılından itibaren de koro şefliği yapmaya başladı.

- 1990 yılında emekli oldu
- Emekli olduktan sonra "İstisna Sözleşmesi" kapsamında "Erkekler Korosu"nu yönetip, solo bantlar yapmaya devam etti.
- 1976'da kurulan Türk Müziği Devlet Konservatuarı'nın kurucu üyeleri arasında yer aldı.
- 19 Ocak 1987'de faaliyete geçen MESAM (Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği) bünyesinde atamayla teşkil edilen ilk yönetim kurulunun üyesi oldu. İki yıl bu görevde kaldı. (1991 / 1993- 1999 / 2001) yıllarında iki dönem daha (4 yıl) yönetim kurulu üyeliği yaptı.

Dr. Alâeddin YAVAŞCA;

- YÖK (Yükseköğretim Kurumu) tarafından 19 Mart 1990 tarihinde "Türk Müziği Devlet Konservatuarı Müzik-Ses Eğitimi Ana Sanat Dalı Profesörlüğü"ne atandı. Bu görevi yaş haddinden 12 Nisan 1995'de sona erdi.

BİYOGRAFİ

- 21 Ekim 1991 tarihinde "Devlet Sanatçısı" unvanı aldı.
- 26 Mayıs 1992 tarihinde Gaziantep Üniversitesi Senatosu tarafından "Fahri Doktorluk" unvanı verildi.
- 1993 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından üstün hizmet dalında "Yılın Kültür Adanı" seçti.
- Müzik dalında 2008 yılı "Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü"nü aldı. (Aralık / 2008)

Ayrıca;

- Millî Eğitim Bakanlığı "Türk Musikisi Araştırma ve Değerlendirme" Komisyonu'nda,
- Kültür Bakanlığı "Türk Musikisi Kurulu"nda,
- Devlet Planlama Teşkilâtı "5. Beş Yıllık Türk Musikisi Eğitimi" Komisyonu'nda görev aldı.

Zamanın Cumhurbaşkanı Celal BAYAR, Başbakanı Adnan MENDERES ve Meclis Başkanı Refik KORALTAN'dan büyük ilgi ve yakınlık gördü.

"Tahir ile Zühre", "Arzu ile Kamber" filmlerinin şarkılarını Müzeyyen SENAR ile birlikte okudu. Ayrıca, Sadi İŞLAY'ın Türk Musikisi ile ilgili müziklerini yaptığı "Ölmüş Bir Kadının Evrakı Metrûkesi" adlı filminin şarkılarını okudu.

Alâeddin YAVAŞCA ilk plağını 1954 yılında doldurdu.

Bugüne kadar;

- 25 adet "78 Devirli Taş Plak"
- Bir adet "Long Play"
- 15 adet "45 Devirli" plakta hem kendi eserlerini hem de başka bestecilerin eserlerini okudu.

Bunun yanı sıra çeşitli kurum ve kuruluşların kültür etkinliği çerçevesinde iki kaset ve sekiz CD (Compact Disc) doldurdu.

İlk bestesi 10 Ocak 1951'de yaptığı "Aşkın beni bak yıktı, harâb eyledi ey mâh" isimli Hicaz şarkısıdır. İkinci olarak 21 Nisan 1951'de "Ümitsiz bir aşka düştüm, ağlarım ben hâlîme" isimli Hicaz şarkısı, üçüncü olarak da 4 Mayıs 1951'de yine Hicaz makamında "Ne günâh etse açılmaz iki gönlün arası" isimli şarkısını besteledi.

Kasım / 2009 tarihi itibarıyla; çeşitli formlarda ve 67 makamda yaptığı beste sayısı 639 adettir. TRT repertuarında 552 eseri bulunmaktadır. Şarkılarından 81 tanesinin sözleri de kendisine aittir.

En çok eser verdiği makamlar:

- Nihâvend: 65 Eser
- Hicaz: 64 Eser
- Hüzzam: 55 Eser
- Rast: 41 Eser

Hocaları; Dr. Suphi EZGİ, Sadettin KAYNAK, Zeki Arif ATAERGİN ve Münir Nurettin SELÇUK'tur.

ŞARKILARIYLA ALDIĞI ÖDÜLLER:

- 1973 yılında; sözlerini Reşat ÖZPİRİNÇİ'nin yazdığı "Dağlar Dağlar Yüce Dağlar" isimli Hüseyinî makamındaki şarkısıyla, "Pamukkale Altın Horoz Beste Yarışması"nda BEŞİNCİLİK ÖDÜLÜ,
- (Jüri; bu yarışmada BİRİNCİLİĞE LÂYIK ESER SEÇEMEMİŞTİR)
- Sözlerini Faruk Nafiz ÇAMLİBEL'in yazdığı "Artık Bu Solan Bahçede Bülbüllere Yer Yok" isimli Hicaz makamındaki şarkısı ile "Milliyet Gazetesi 1974'ün En Sevilen 10 Şarkısı" Anketinde BEŞİNCİLİK ÖDÜLÜ,
- Sözlerini Alâeddin ŞENSOY'un yazdığı "Bir Garip Âşığı Ben" isimli Hüzzam makamındaki şarkısıyla, "Milliyet Gazetesi 1990'ın En Sevilen 10 Şarkısı" anketinde ALTİNCİLİK ÖDÜLÜ aldı. Ayrıca, çeşitli vesilelerle kendisine takdim edilmiş 100'den fazla plaketi vardır.

BİYOGRAFİ

Müziğin yanı sıra ilkokul sıralarında resim yapmaya başladı. Kara kalem, suluboya çalıştı. Portre ve manzara çizdi.

Kilis Belediyesi 1991 yılında bir parka Alâeddin YAVAŞCA adını verdi.

İstanbul'da ikamet ettiği sokağa da Beşiktaş Belediyesi tarafından "Prof. Dr. Alâeddin YAVAŞCA Sokağı" adı verildi. Eskiden "Vişnezâde Cami Meydanı Sokak"ın ismi "Prof. Dr. Alâeddin YAVAŞCA Sokağı" olarak değiştirildi. (19 Nisan 2009)

Ayten Hanım ile evlidir.

BAZI ALBÜMLERİ:

1) ALÂEDDİN YAVAŞCA:

Kilis - 1 / Kilis - 2 / Kilis'imın Bağları

2) 2001 Yılında ALÂEDDİN YAVAŞCA

ESERLERİYLE ALÂEDDİN YAVAŞCA LP.112 – (Atlas Plak)

A

1) ARTIK BU SOLAN BAHÇEDE BÜLBÜLLERE YER YOK

2) AĞLAR GEZERİM SAHİLİ SANKİ BENİMLESİN

Söz: Selim ARU

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

3) ÜMİTSİZ BİR AŞKA DÜŞTÜM AĞLARIM BEN HALİME

Söz ve Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

4) ŞİMDİ BAHARA ERDİM

Söz: Orhan ARITAN

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

5) SENDEN UZAK GÜNLERİM

Söz ve Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

6) BANA NASIL VAZGEÇ DERSİN?

Söz: Fikri AKURGAL

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

B

1) RİYA İMİŞ SEVGİSİ

Söz ve Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

2) TADI YOK SENSİZ GEÇEN

Söz: Güzide TARANOĞLU

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

3) YÜCE DAĞLAR

Söz: Reşat ÖZPİRİNÇİ

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

4) ATMA BİR KENARA

Söz: Lemi ATL

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

5) MUTLULUK BULAMADIM

Söz: Salih KORKMAZ

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

6) SEVGİ DELİ GÖNÜLDEN GÖNÜLE

Söz: Fuat Edip BAKSI

Müzik: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

TAŞ PLAKLAR (78 Devir)

ODEON

- LA 270 693 a- NERDE O GÜNLER
Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 270 693 b – HAZAN İLE GEÇTİ
Söz: Emrah
Müzik: Sadettin KAYNAK
Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 270 684 a- BEKLERİM HER GÜN
BU SAHİLLERDE
Söz: Dr. Rahmi DUMAN
Müzik: İsmail Hakkı NEBİLOĞLU
Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 270 684 b – ELA GÖZLÜ NAZLI
DİLBER
Söz: Âşık Mustafa GEVHERİ
Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 296 a- RUHUMA GECENİN MATEMİ
DOLDU
Söz: Mustafa Nafiz IRMAK
Müzik: Sadettin KAYNAK
Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 296 b- İNCE BELİN GÜZEL YÜZÜN
Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 416 a- ŞEN GÖZLERİNLE YÜZÜME
BİR BAKTIN
Söz: Şükrü ÖNCEL
Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 416 b- KALDI MÂZİDE BİZİM AŞKIMIZIN
Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 270 649 a- AMAN CÂNÂ BENİ ŞÂD ET
Müzik: Fehmi TOKAY
Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 270 649 b- ÜMİTSİZ BİR AŞKA DÜŞTÜM

Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 270694 a- SAÇLARINI YÜZÜNE DÖKEREK
Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 270694 b- GÜL AÇAR BÜLBÜL ÖTER
Söz: Niyazi GÜLER ve Behçet Kemal ÇAĞLAR
Müzik: Cevdet ÇAĞLA
Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 270676 a- GÜLEN GÖZLERİNİN
MÂNÂSİ DERİN
Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 270676 b- SARI GİYME BİR DAHA
GÜL TAKMA
Söz: Fatine TALAY
Müzik: Zeki Arif ATAERGİN
Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 383 a – SARI MİMOZAMSIN SEN BENİM
Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 383 b – TANBURAMIN İNCE KIVRAK
BELİ VAR
Söz: Refik Ahmet SEVENGİL
Müzik: Sadettin KAYNAK
Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

ODEON

- LA 247 a- GÖNLÜMÜN BÜLBÜLÜSÜN
Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA
- LA 247 b – BOĞAZIÇI
Söz- Müzik ve Okuyan: Dr. Alâeddin YAVAŞCA

YETİŞTİRDİĞİ ÖĞRENCİLER:

Kadın Sanatçılar:

Asuman ASLIM GÖRGÜN, Esmâ BAŞBUĞ, Filiz ŞATIROĞLU, Hamiyet TURAN, İlknur EL-BİLSİN, Melihat GÜLSES, meral MANSUROĞLU, Nursaç DOĞANIŞIK, Perihan BORAN, Safiye ERDEĞER, Safiye FİLİZ, Sevinç TOLUNAY, Tülay CANİK

Erkek Sanatçılar:

Erol BİNGÖL, Erol KÜÇÜKYALÇIN, Ertan ERSOYLU, Vedat ÇETİNKAYA, Fethi KARMAHMUDOĞLU, Hayati GÜNYELİ, Sami AKSU, Faruk SALGAR, Necmettin YILDIRIM, Serhat SARPEL, Doğan DİKMEN, Ahat URUK, Mehmet ŞAFAK.

HABER

DÜNYACA ÜNLÜ YILDIZLAR 2022'DE

TÜRKİYE'YE GELİYOR

Yeni yılda Türkiye'yi kasıp kavuracak konserler arasında Arctic Monkeys, Kaleo, DIIV, Placebo, Dimitri Vegas – Like Mike, Dream Theater, Epica, Deep Purple başta olmak üzere yüzlerce sanatçı ülkemizde hayranlarıyla buluşacak.

8 YIL SONRA ÜLKEMİZDE YENİDEN ARCTIC MONKEYS RÜZGARİ ESECEK.

En son 2013 yılında ülkemizde konser veren Arctic Monkeys 8 yıl aradan sonra tekrar ülkemize gelecek. Merkür Ödülü sahibi İngiliz indie rock grubu Arctic Monkeys'in konser biletleri satışa çıkar çıkmaz dakikalar içinde tükendi. Arctic Monkeys (Kutup Maymunları) konseri, 9 ve 10 Ağustos 2022 tarihlerinde İstanbul Zorlu PSM'de gerçekleşirecek. Temelleri 2011 yılında Brooklyn'de atılan Amerikalı rock müzik grubu DIIV, PSM Loves Summer kapsamında 16 Haziran 2022'de %100 Studio'da olacak.

ÖNCÜ ROCK GRUBU; PLACEBO...

Placebo grubu, 8 yıl aradan sonra Türkiye'de konser verecek. Konser, PSM Loves Summer kapsamında Zorlu Performans Sanatları Merkezi Turkcell Sahnesi'nde 18 Temmuz 2022'de İstanbul'da gerçekleşecek.

...VE DİĞERLERİ

King's Cross albümünü 29 Music etiketiyle yayınlayan Jay-Jay Johanson 5 Şubat'ta benzersiz bir performansa imza atacaklar. No Clear Mind, 11-12 Şubat tarihlerinde, zihnimizi karanlık bir yolculuğa çıkaracak. Sleep Dealer, özlemle ve heyecanla bekleyen Türkiye'deki dinleyenleriyle buluşmak için 13 Şubat'ta, alternatif, saykodelik ve indie türlerinin her köşesine dokunan tarzıyla Alexandra Savior 18 Şubat'ta, Marsilya'nın esintilerini yaşatacak Kid Francescoli 7 Nisan'da, folk, caz, electronica ve R&B'yi harmanladığı stili ile Kanadalı şarkıcı ve söz yazarı Charlotte Cardin 15 Nisan'da, bugüne kadarki en uzun, en renkli ve en çeşitli üretimlerini ortaya koyan,

HABER

elektronik ve rock türlerini en yaratıcı şekilde bir araya getiren Metronomy 20 Nisan'da, derin sesi, ruhu, folk ve blues esintili besteleriyle dinleyicilerine farklı ruh hallerini bir arada yaşatan Fransız soul divası Imany, yeni albümü Voodoo Cello'nun ilk Türkiye konseri için 5 Haziran'da Zorlu Performans Sanatları Merkezi'nde sahne alacaklar.

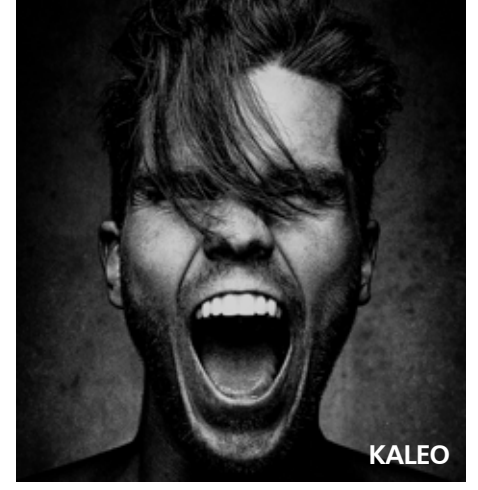
İSTANBUL RESİTALLERİ'NDE DEV İSİMLER

Türkiye'nin resital odaklı tek uluslararası klasik müzik dizisi olan İstanbul Resitaleri'nin 14. sezonu yine Sabah ve Daily Sabah'ın ana medya sponsorluğunda başlıyor. Ev sahipliğini ise Sakıp Sabancı Müzesi yapıyor. Barry Douglas'ın sezon açılışıyla birlikte "Şampiyonlar Sezonu" başlıyor... etkinlik dizisi her biri ödüllü uluslararası usta ve genç virtüözleri İstanbul izleyicisiyle buluşturuyor. 30'dan fazla albümü ile dünyaca ünlü İrlandalı piyanist Barry Douglas 10 Aralık'ta izleyicisiyle buluşuyor. 14 Ocak'ta "New York Pro-Piano Yarışması 2001 Şampiyonu" Laure Favre-Kahn, 10 Şubat'ta "En iyi Mozart kayıtları albümü" payesinin sahibi Christian Blackshaw, 18 Mart'ta "Uluslararası ARD Müzik Yarışması 1991 Şampiyonu" Momo Kodama, 31 Mart'ta "Leeds Uluslararası Piyano Yarışması 2021 Şampiyonu" Alim Beisembayev, 14 Nisan'da "Uluslararası Geza Anda Piyano Yarışması 2018 Şampiyonu" Claire Huangci, 30 Nisan'da "Uluslararası Geza Anda Piyano Yarışması 2003 Şampiyonu" Alexei Volodin, 12 Mayıs'ta "Cleveland Uluslararası Piyano Yarışması 2003 Şampiyonu" Martina Filjak, 10 Haziran'da "Uluslararası Beethoven Piyano Yarışması 1973 Şampiyonu" John O'Connor 2022'de İstanbul Resitaleri'nde sevenleriyle buluşacaklar.

KALEO

İsimleri Hawaii dilinde 'ses' anlamına gelen ve 2016 tarihli, satış rekorları kıran ilk albümleri A/B'nin yayınlanışından bu yana Türkiye'de de hayran kitlesine sahip olan İzlandalı rock grubu Kaleo 3 Temmuz 2022 tarihinde KüçükÇiftlik Park'ta sahne alacak. Solistliğini JJ Julius'un üstlendiği Kaleo, son albümleri Surface Sounds'un dünya turnesi 'Fight or Flight Tour' kapsamında ilk kez Türkiye'de olacak.

DIMITRI VEGAS – LIKE MIKE

ABD, Asya, Güney Amerika, Birleşik Arap Emirlikleri ve Avustralya'ya kadar uzanan dünya turneleriyle festivallerin ve elektronik müzik mekânlarının en çok talep gören DJ'leri Dimitri Vegas & Like Mike ile, 2022 yılının en büyük performansı 10 Eylül'de KüçükÇiftlik Park'ta gerçekleşecek.

EPICA

Hollandalı senfonik metal grubu Epica, şehrin eğlence merkezi KüçükÇiftlik Park'ın yeşil yüzü KüçükÇiftlik Bahçe'de, 9 Haziran 2022'de metal fırtınası estirmeye geliyor. Bundan 6 yıl önce KüçükÇiftlik Park'ta hafızalardan silinmeyen bir konsere imza atan Epica, 9 Haziran 2022 akşamı bir kez daha KüçükÇiftlik Bahçe'de hayranlarıyla buluşmaya hazırlanıyor. Grubun yeni albümü Omega'nın lansmanı kapsamında "%100 Metal" katkılarıyla gerçekleştirilecek konserde metal tutkunları görkemli bir gece yaşayacak.

DREAM THEATER

Müziğin yaşayan efsanelerinden Dream Theater, Top Of The World turnesi kapsamında onları uzun zamandır özlemle bekleyen dinleyicileri ile 1 Haziran 2022 tarihinde İstanbul KüçükÇiftlik Park'ta yeniden buluşacak.

GELİYOR...

NICK MASON'S SAUCERFUL OF SECRETS

Pink Floyd grubunun efsanevi davulcusu Nick Mason, Nick Mason's Saucerful Of Secrets grubuyla 2022 yılındaki Avrupa turnesini duyurdu. Grup, 6 Haziran 2022'de Türkiye'ye geliyor. Covid-19 pandemisi nedeniyle geçen yıl ertelenen turnenin Avrupa ayağına Türkiye'yi de katan grubun konseri 6 Haziran 2022'de Volkswagen Arena'da gerçekleşecek.

Ecem Naz Tunca

MOONSPELL

Portekiz'in en büyük gotik metal grubu Moonspell, 2022 The Greater Tour kapsamında 16 Mayıs'ta İstanbul KüçükÇiftlik Bahçe'de.

PINK FLOYD'UN EFSANEVİ DAVULCUSU İSTANBUL'A

#mesafeliabirlikte
BILLY COBHAM'S
Tierra Del Fuego Project
30.4.2022
Turkcell Sahnesi
Oturmalı

MESAM VE MSG YÖNETİMLERİ, LİSANSLAMA ÇALIŞMALARINI YÜRÜTEN AVUKATLARLA BİR ÇALIŞTAY DÜZENLEDİ

MESAM önderliğinde başlatılan Bölge Hukuk Yapılanması, avukatlık ofisleri aracılığıyla lisanslama çalışmalarının bire bir yapıldığı bir sisteme kavuştu. 30 Haziran 2021 tarihinde yapılan 16. MESAM Genel Kurulu'na kadar sadece sahil şeridinde devam eden lisanslama faaliyetleri, Recep Ergül başkanlığında toplam 81 kente yayıldı. Toplamda 6 hukuk bürosu ile birlikte yürütülen lisanslama faaliyetlerinde, sahada 200'ün üzerinde personel görev alıyor. Her ne kadar lisanslama faaliyetleri pandemi nedeniyle kapanmaların yaşandığı belirli dönemlerde sekteye uğrasa da normalleşmenin başladığı 1 Ağustos 2021 tarihinden bu yana tüm Türkiye'de tekrar hız kazandı.

05.05.2021 tarihinde MESAM ve MSG ortak İşbirliği Protokolü imzalamış ve bu tarihten sonra sisteme MSG de dahil olmuştur. Eser Sahibi Meslek Birlikleri olarak birlikte yer almanın verdiği güç ile "Umumi Mahal"de lisanslanan mekân sayısı ciddi bir ivme ile artmaktadır. Hızlanan lisanslama faaliyetleri ile birlikte sahada yaşanan pandemi sonrası ve hatta öncesinde telif bilincine yönelik zorluklar sebebiyle MESAM ve MSG Yönetim Kurulları, profesyoneller ve avukatlık ofisi temsilcilerinin katılımıyla bir çalıştay düzenledi.

18 Kasım 2021 tarihinde CVK Boshporus Otel'de gerçekleştirilen çalıştay toplamda 3 oturumdan oluştu.

İlk oturum, MESAM Yönetim Kurulu Başkanı Recep Ergül'ün açılış konuşması ile başladı. Ergül, konuşmasında; öncelikle BHY-Bölge Hukuk Yapılanması ile Türkiye'nin dört bir yerinde başlatılan, pandemiye rağmen her geçen gün artarak devam eden lisanslama faaliyetleri ve bu çalışmaların başarıyla devam etmesine yönelik etmenlerden bahsetti.

Bu faaliyetlerin sadece lisanslama ile sınırlı olmadığını, aynı zamanda "telif bilinci"nin de sahadaki profesyoneller tarafından kullanıcılara aktarıldığını anlatan Ergül, sahada yaşanan her problemin çözümü için sahada görev alan profesyonellerin yanlarında olduklarını, telif bilincinin gelişmesi, KDV'nin kaldırılması, tüm meslek birliklerinin bir araya gelerek lisanslamanın tek elden yapılması gibi konularla ilgili olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı gibi ilgili bakanlıklarla irtibatla olduklarını, sektöre ilişkin her sorunun çözümü için uğraşacaklarını ilettiler.

MESAM ve MSG İşbirliği sürecine ilişkin çalışmalar hakkında da bilgi veren Ergül, konuşmasını tüm avukatlık ofisleri temsilcilerine özverili çalışmaları için teşekkür ederek sonlandırdı. Ergül'ün ardından sırasıyla; MSG Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ferhat Göçer, MESAM Genel Sekreteri Av. Zeynep Öztürk Özkan ve MSG Genel Sekreteri Av. Barış ŞENSOY konuşma yaptı. Çalıştayın ikinci oturumunda MESAM ve MSG profesyonelleri, lisanslama faaliyetlerini yürüten avukatlık ofislerine Bölge Hukuk Yapılanması'nın çalışma esasları, genel prensipler ve lisanslamada kullanılan yazılımlarla ilgili bilgi verdi. Son dönemdeki lisanslama faaliyetlerinin, avukatlık ofisleri ile meslek birliklerinin profesyonelleri arasındaki kontrollü sözleşme sürecini saptayan LKS yazılımının son hali paylaştı. Üçüncü oturumda ise sahada birebir sorun yaşayan temsilcilere söz verildi. Özellikle; telif bilincinin olmaması nedeniyle çeşitli seviyelerde şiddete maruz kaldıklarını aktaran yetkililer, uzun süren bilgilendirme ziyaretleri sonrasında kullanıcıları aydınlatabildiklerini aktardı.

Son bölümde ise 2022 Yılı stratejileri belirlendi. Öncelikle hızlı bir şekilde lisanslama faaliyetlerinin devam ettirilmesine, PR kampanyasına ve Yargı'ya yapılacak ziyaretlere ilişkin stratejiler belirlendi.

DÜĞÜN SALONLARI SEKTÖR PAYDAŞLARI İLE ANKARA'DA BULUŞULDU

Meslek birliklerimizin yönetim kurulu üyeleri ve profesyonelleri ve TSMB (İcracı Sanatçılar ve Müzisyenler Birliği), TESKON (Tüm Etkinlik Sektörü Konfederasyonu), ADEF (Anadolu Davet ve Etkinlik Konfederasyonu), EDEF (Ege Davet ve Etkinlik Federasyonu), DESOİD (Davet, Etkinlik, Sahne ve Organizasyon İşletmecileri Derneği) başkanları ve üyelerinin katılımıyla 02 Aralık 2021 tarihinde, Ankara'da "Telif

Hakları ve Lisanslama Bilgilendirme Toplantısı" yapıldı. MESAM Yönetim Kurulu Başkanı Recep Ergül ve MSG Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ferhat Göçer'in açılış konuşmalarıyla başlayan ilk oturum, TSMB Başkanı Mustafa Demir, TESKON Başkanı Erol Yıldırım, ADEF Başkanı Murat Köksal, EDEF Başkanı Şükrü Köken ve DESOİD Başkanı Yılmaz Ulucan'ın sektöre ilişkin değerlendirmeleriyle devam etti.

İkinci oturumda ise paydaşların soruları MESAM & MSG profesyonelleri tarafından cevaplanarak karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu. Toplantının sonunda düğün salonlarının lisanslanmasına yönelik işbirliği yapılması ve Ocak ayında paydaşların bir araya gelerek çalışmalarına başlaması yönünde mutabakata varıldı.

KIBRIS ZİYARETİ

Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Ergül ile Yönetim Kurulu Üyelerimiz Suat Suna ve Göksel Pesenpaten, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ı makamında ziyaret ettiler. Yaklaşık bir saat süren toplantıda, KKTC'de lisanslama süreçleri ve telif hakları konusunda fikir alışverişinde bulundular. Ocak ayında KKTC'de yapılacak olan seçimlerin ardından lisanslama faaliyetlerine başlanması kararını verdiler.

ETKİNLİK-SEN DELEGELER TOPLANTISI'NA MESAM BAŞKANIMIZ RECEP ERGÜL VE PROFESYONELLERİMİZ KATILDI

Etkinlik-SEN-Tüm Etkinlik Sektörü İşverenler Sendikası tarafından 13 Aralık tarihinde Antalya' da düzenlenen delege toplantısı açılış konuşmalarıyla başladı. Etkinlik-SEN Başkanı'nın açılış konuşmasının ardından söz alan Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Ergül sektöre ilişkin değerlendirmelerini aktardı. İlk defa tüm etkinlik sektörü işverenlerinin bir araya geldiği ve bir çatı altında toplandığı etkinlikte, Ergül telif haklarının etkinlik sektöründeki önemine vurgu yaparken, her türlü işbirliğinden tüm etkinlik sektörünün ve meslek birliklerinin güçlü çıkacağını aktardı.

Toplantının 3. oturumunda, MESAM hukuk yetkilimiz Gülcan Tutkun telif hakları, MESAM lisanslama yetkilimiz Filiz Harmanlı lisanslama süreçleri ile ilgili bilgilendirme yaparlarken katılımcıların sorularını da yanıtladılar. Etkinlik-SEN Başkanı Ali Koray Özandaç, katılımları ve sektörün problemlerine olan katkıları ve çözüm odaklı yönetim anlayışı için Recep Ergül'e teşekkür ederek, kendisine bir plaket sundu.

Sektörde daha etkin işler yürütülebilmesi adına "İşbirliği Protokolü" imzalanması konusunda anlaşma sağlandı.

ÜYE BULUŞMA TOPLANTILARI

ANKARA

ANTALYA

Yönetim Kurulumuz şeffaf yönetim anlayışı ile üyelerimizle bir araya gelmeye devam ediyor. Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Ergül ve beraberindeki Yönetim Kurulu üyelerimiz ile birlikte Ankara, Antalya ve Kıbrıs'ta üyelerimizle bir araya gelerek çeşitli konulara ilişkin öneri, görüş ve taleplerini dinlerken, yapılan çalışmalar hakkında da bilgi verdi.

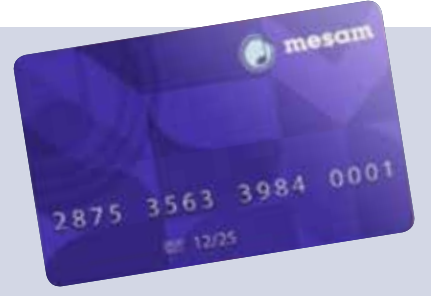
KIBRIS

TUROFED'İN YÖNETİM KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

TUROFED'in (Türkiye Otelciler Federasyonu) Antalya'da düzenlendiği 25. Olağan Yönetim Kurulu toplantısına Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Ergül, MSG Başkan Yardımcısı Ferhat Göçer, MÜYORBİR Yönetim Kurulu

Başkanı Burhan Şeşen ve MÜ-YAP Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Seyhan ve Genel Sekreteri Av. Ahmet Türkoğlu da katıldı. Toplantıda sektöre ilişkin görüşler sunularak karşılıklı fikir alışverişinde bulunuldu.

HAYATINIZI KOLAYLAŞTIRACK MESAAM KART

Birçok marka ve kurumdan sizlere özel avantajlı indirimler sağlayacak MESAM KART çok yakında hizmetinizde olacak. Gelişmelerle ilgili tüm bilgileri web sitemizden ve sosyal medya hesaplarımızdan takip edebilirsiniz.

TRT İLE İŞBİRLİĞİ

Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Ergül ve Yönetim Kurulu Üyemiz Abdulkadir Doğan, TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı'yı ziyaret ettiler. Yapılan görüşmede sektörün genel sorunlarını ele alarak iş birliği konusunda fikir alışverişinde bulundular.

SAYGI ve RAHMETLE ANIYORUZ

ALÂEDDİN YAVAŞCA
BARIŞ KAHRAMAN
ERCAN TURGUT

FERHAT SARMUSAK
HAYRİ YOLDAŞ

ALTIN KELEBEK ÖDÜLLERİ

EN İYİ RAP SANATÇISI:
SEFO

EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN:
KURTULUŞ KUŞ&BURAK BULUT – ZEHRA

EN İYİ DJ:
BURAK YETER

YAŞAM BOYU ONUR ÖDÜLÜ:
İBRAHİM TATLİSES

YILIN ŞARKISI:
BİLMEM Mİ (SEFO - AERRO)

Doğayı Gülümsemenizde Hissedin

BİR YAŞAM SENFONİSİ

Hayatının 50 yılını müziğe adayan Baha Boduroğlu, emeklerinin özetini bir albüme sığdırdı.

Bu çalışma ustalık döneminin belgeseli niteliğindedir...

90'lı yılların sonlarına doğru ticari müziğin "dijital platformlar" yoluyla alternatif yaratması müzik hayatında yeni bir devrin başlangıcı olmuştu. Aradan 30 yıl geçti. Bu uzun zaman diliminde dünyayı birleştiren internet erişiminde şarkıların platform ya da farklı sitelerden dinleniyor olması belki pratik bir düzen sağladı ancak sektörel anlamda eskiye özlem getirdi.

Gençlik kendi düzenine sahip çıksa da eski kuşaklar, CD gibi LP gibi fiziki özellikli araçlardan müziği dinlemeye özlem duyuyorlar. Özellikle müzikte duygu yoksunluğundan dem vurup, romantizm ve protest izleri taşıyan nitelikli melodilerin kalitesini ve yaratıcılarını arar oldular.

Böylesi şarkıları ararken piyasaya bir albüm çıktı. Hem CD formatında hem de dijital ortamlarda müziksevere sunulan albüm "BİR

YAŞAM SENFONİSİ" adını taşıyor. Ossi Müzik etiketiyle piyasaya dağıtılan albümün yaratıcısı ise müziğe ömrünü adanmış önemli bir müzik adamı BAHA BODUROĞLU'dur. Bu özel albümde yer alan 25 bestenin tamamı Boduroğlu'nun ürettiği eserlerden oluşuyor. Sözleri yazan isimlere bakıldığında; Aysel Gürel, Şevket Rado, Şanar Yurdatapan ve Oktay

Yurdatapan gibi önemli imzalar, 80'li ve de 90'lı yılların şarkılarını hatırlattı bizlere.

Usta müzisyen albümde yer alan şarkıları enstrümantal bir anlayışla büyük orkestraya uyarlayarak düzenlemiş. Böylelikle besteler klasik müzik teması kazanarak senfonik bir yapıya dönüşmüş. Bu değerli müzik adamını

tanyan bizler, onun üretkenliğini ve müzisyenliğe olan tutkusunu gönülden alkışladık. Baha Boduroğlu aslında müzik hayatının bir özeti çıkarılmıştı bu albümde.

İZ BIRAKAN ŞARKILAR VE ANILAR

Albümde yer alan şarkılara bakıldığında Baha'nın yol arkadaşı Güzin'le düet yaptığı "Gençlik Başında Duman"ın lokomotif özelliğini anımsıyoruz. Sonra sırayla; Sezen Aksu'nun 1977 yılında seslendirdiği "Uzun Lafın Kısası", Ertan Anapa'nın 1974 yılında, Selçuk Ural'ın ise 1998 yılında seslendirdiği "Meyhanenin Kanunu", 1978 yılında Pakize Suda'nın, 1982 yılında Asu Maralman'ın seslendirdiği "Aşk Budur İşte", yine Asu Maralman'ın 1982 yılında seslendirdiği "Sevmesine Sevdii Gönül", Asu Maralman'ın 1974 yılında seslendirdiği "Bir Ayrılık Bir Yoksulluk Bir Ölüm"...

Esin Afşar'ın 1974 yılında seslendirdiği "Dert Şarkısı"ni 1985 yılında Emel Sayın da seslendirmişti. Güzin'le Baha'dan dinlenen "Neyleyim", Selda'nın seslendirdiği "Altın Kafes", Erol Evgin'in seslendirdiği "Efsane Kadınlar", 1978 yılında Işıl German'ın seslendirdiği "Bitti Ama İz Bıraktı" gibi birçoğu hit olmuş 25 adet Baha Boduroğlu bestesi "BİR YAŞAM SENFONİSİ"ni oluşturan eserlerdi.

ÇOK YÖNLÜ BİR SANATÇI

Bestecilik, yorumculuk ve icracı müzisyenliğinin yanı sıra tiyatro eğitimi görmüş bir sanatçıdır Baha Boduroğlu. 1947 yılında İstanbul

Laleli'de doğmuştur. Orta öğrenimini babasının subay olmasından ötürü Anadolu'nun çeşitli kentlerinde tamamlamış tiyatro eğitimini İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda tamamladıktan sonra eğitimini Yüksek Gazetecilik Okulu'nda tamamlamıştır. Figüran olarak başladığı tiyatro oyunculuğunda rahmetli Münir Özkul, Gazanfer Özcan ve Gönül Ülkü gibi usta oyuncularla aynı sahneyi paylaşmıştır. Sonraları kariyerinde sıçrama yaparak

"Sülüman Bacanak" adlı oyunda yönetmen koltuğuna oturmuştur. Prodüktörlük, radyo yayımcılığı ve tonmaisterlik Baha Boduroğlu'nun iş hayatında vazgeçemediği uğraşlarıdır. Ustalık döneminde, şimdi müzikseverlere sıra dışı yaratıcılığıyla bir "BİR YAŞAM SENFONİSİ"ni armağan etti.

Dinlemenizi tavsiye ederiz.

ARAŞTIRMA

TİMUR SELÇUK'UN VASİYETİ

*Ölümünün
üzerinden bir
yıl geçen örnek
sanatçı müzik
camiasına kırıgın
ayrılmıştı.
Vefa'nın
İstanbul'da
sadece bir semt
adı olabileceğine
inandıktan sonra
adının yaşatılması
konusunda kesin
bir karara varmıştı.*

*İşte o karar ve
bilinmeyenleri...*

Çağdaş Türk Müziği'nin öncü sanatçılarından Timur Selçuk'u 6 Kasım 2020 tarihinde kaybetmiştik. Yitireli bir yıl oldu. Ürettiği birbirinden güzel eserleriyle ölümsüzleşen ve eşsiz sanatçı kişiliğiyle topluma örnek olan Timur Hoca'yı özellikleriyle incelediğimizde "yaşarken kıymetini bilmediklerimiz" kervanında yer aldığını görürüz.

75 yaşında vefat eden Timur Selçuk kürsüden ayrıldı, aramızdan. Ölümünden önce düzenlenen "50. Sanat Yılı" kutlamalarında popüler şarkıcı kesiminden destek görememesi onu derinden üzmüştü. Mensubu olduğu müzik camiasına birçok profesyonel müzisyen ve şarkıcı kazandırmasına rağmen karşılaştığı tutum ne yazık ki bir "vefasızlık" örneği idi.

Ölümünün birinci yıldönümünde Timur Selçuk'u bu hoş olmayan tabloyla anarken eşi Handan Selçuk'la konuştuk. Eşinin sağlık günlerinde, bu dünyadan göçüp gittiğinde neler istediğini anlattı: "Timur, adı yaşatılsın diye konserler dü-

zenlensin, geceler tertiplensin alışkanlığına hep karşı çıkmıştır. Özellikle yaşadığı 50.Yıl organizasyonundan sonra bugün popüler olan şarkıcılardan bir şey beklemediğini defalarca vurgulamıştır. Bunların yerine istediği bir tek şey vardı; uzun yıllar emek verdiği ÇAĞDAŞ MÜZİK MERKEZİ'nin yaşaması ve yaşatılmasını istiyordu. Ben de onu eğitimcilik uğraşında hiç yalnız bırakmamıştım. Hep yanında oldum. Bu nedenle dershanemizin aynı isimle eğitim hayatını sürdürmesi yönünde gerekli çabayı göstereceğim."

Handan Selçuk'un bu sözlerinden Timur Selçuk'un vasiyetini öğrenmiş olduk.

Timur Hoca yıllarını verdiği dershanesi ÇAĞDAŞ MÜZİK MERKEZİ'nin yaşamasını istiyordu.

Peki, ÇMM eğitim işlevinde nasıl bir yol izliyordu?

Bakıyoruz; 1977 yılında Beyoğlu, Sıraselviler'de kurulan dersane 44 yıl boyunca müzisyen yetiştirmiş. Müfredatında teori,

solfej, armoni, usul, orkestrasyon, piyano (başlangıç), şan ve ses eğitimi ve doğru nefes alma başlıkları altında eğitim vermiş, öğrenciler yetiştirmişti.

"Ayrılanlar İçin", "İspanyol Meyhanesi", "Beyaz Güvercin", "Bugün, Yarın ve Daima" ve "Sen Neredesin" gibi sıra dışı eserleri kitlelerle buluşturan, senfonik orkestralar kurup yöneten Timur Selçuk, para kazanabileceği birçok teklife sırtını dönmüş, genç müzisyenler yetiştirmeyi kendisine hedef seçmişti. İşte bu nedenle ömrünü verdiği dershanesinin yaşamasını istiyordu. Vasiyetinin özünde ise kutsal saydığı bir hayat felsefesi vardı.

Neydi o felsefe?

Şöyle diyordu, Timur Selçuk: "BÜTÜN AHLAKLI İNSANLAR KARDEŞTİRLER. ÜRETEN, PAYLAŞAN, ZULME SESSİZ KALMAYAN VE ZULME BOYUN EĞMEYEN."

EVLATLARI SAHIPLENDİ

Kutsal özelliği olan vasiyetin önemini irdeleyen, dershanede öğretmenlik yapmış

Ahmet Güvenç, Turhan Yükseler ve Aslıgül Ayas gibi müzik ustalarının yeniden bir araya gelmesi olabilir mi, sorusuna cevap aradık. Hele bir de devlet desteği sağlanırsa amacına uygun ideal bir dersane yeniden kurulabilirdi. Tüm bu düşünceleri bir de Timur Selçuk'un balerin olan ve dans öğretmenliği yapan küçük kızı Mercan Selçuk'la konuştuk. Kendisi düşüncelerini şöyle paylaştı: "Babamın vasiyeti üzerine ablam Hazal'la birlikte gerekli girişimleri yaptık ve ÇMM'nin bir yıllık kirasını yatırdık. Yakın bir tarihte burada dans ve koreografi derslerine başlıyoruz. Birkaç ay sonra Amerika'da bulunan ablam Hazal da gelecek ve o da terapi hizmetleri kapsamında hareket, ses ve performans dersleri verecek."

Bu açıklamasının devamında Mercan Selçuk, ilgilenenlere teşekkür edip devlet ya da belediyeden bir destek beklemediklerini vurguladı. İki kardeş olarak babalarının vasiyeti doğrultusunda Çağdaş Müzik Merkezi'nin

genç öğrencilere hizmet vereceğini müjdeledi. Kendi kuruluşu Yıldız Bale Akademisi'nde öğretmenlik yapan Mercan Selçuk, 18 Ocak 2022 tarihinde Zorlu PSM'de önemli bir gösteri gerçekleştirdi. Gösterinin adı "BABAMIN ŞARKILARI". Mercan Selçuk Dans Topluluğu, klasik özelliği olan Timur Selçuk şarkılarının, klasik bale ile modern dans sanatının hemhal olmuş halini sundu. Bu gösteri, ilerleyen dönemde çeşitli tarihlerde ve salonlarda sahnelenmeye devam edecektir.

HAZAL SELÇUK'UN KARIYERİ

İki kız evladını kendi gibi üretken birer sanatçı olarak yetiştiren Timur Selçuk'un büyük kızı Hazal, 1973 İstanbul doğumlu. Küçük yaşlarda dans eğitimi aldı, daha sonra güzel sanatlar eğitimine Boston ve Viyana'da şan dersleri alarak devam etti. Boston Üniversitesi Tiyatro Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamladıktan sonra Bahçeşehir Üniversitesi'nde eğitmen olarak görev aldı. 25 yıl boyunca babasıyla

aynı sahneyi paylaştı. Hazal Selçuk, Amerika'da bireysel terapi alanında performans dersleri vermektedir. Aynı zamanda lisanslı psikoterapisttir.

MERCAN SELÇUK'UN KARIYERİ

Timur Selçuk'un küçük kızı Mercan Selçuk, 1983 İstanbul doğumlu. Küçük yaşlarda balerin olmaya karar veren Mercan Selçuk, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Bale Ana Sanat Dalı mezuniyetinden sonra Londra'da, Rambert School of Ballet and Contemporary Dance'ta öğrenimini tamamladı. Ülkesine döndüğünde ise Robert Kolej'de klasik bale ve modern dans eğitmenliği yaptı. Dansçılığının yanı sıra koreografi sanatçısı olarak yurt içinde ve de yurt dışında kendi ekibiyle birlikte temsiller veriyor.

Timur Selçuk iki kızının annesi dans öğretmeni Ayşegül Betil ile 1971 yılında evlenmiş ve sonrasında boşanmışlardı.

ARAŞTIRMA

MERCAN SELÇUK DANS TOPLULUĞU

BABAMIN ŞARKILARI

ANADOLU KEMENÇE

Dört çeşit kemençe yaygınlaşmış Anadolu'da; bilinen kemençenin yanı sıra, eski deyimle yarım armut, yarım küre ve yarım şişe olarak tanımlanıyor.

Bir sohbet sırasında veya bir okuma sırasında detay betimlemesi yapılmamış kemençe kelimesi söz konusu olduğunda, müzik ile doğrudan ilgisi bulunmayan herkes kendi hayalindeki kemençe çalgısını algı dünyasına yerleştirmektedir. 2010'da İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nda gerçekleştirdiğimiz "Kemençe Sempozyumu"nda da böyle olmuş, Karadenizli hemşehrilerimiz -ana konunun damla kemençe olması nedeniyle- sempozyumda Karadeniz kemençesinin yer almadığı konusunda serzenişte bulunmuşlardı. Anadolu'da Teke Yöresi ve Kastamonu civarında kullanılan Yörük ve Kastamonu kemaneleri ise şekillerinin damla kemençe ile aynı olmalarına karşın kemane olarak adlandırılmaktadırlar.

Anadolu'da kemençe dediğimizde dört çeşit kemençe canlanıyor, organoloji/çalgıbilim ile uğraşanların tahayyülünde. Bunlardan üçünün şekli damla veya eski deyimle yarım armut, yarım küre ve yarım şişe biçimli olarak ifade ediliyor. Biliyoruz ki tarih boyunca çalgı adlandırmaları konusunda değişik isimler karşımıza çıkmaktadır. Çalgı isimleri konusunda tarihi kaynaklarda karşılaştığımız adlandırma farklılıklarının doğru değerlendirmesi ise bilgi birikimini gerek kılmaktadır.

Kemençe isminin Türk musikisi tarihindeki kullanımına baktığımızda Kemençe (Kemançe) kelimesinin tıpkı tanburda olduğu gibi yüzyıllar boyunca değişik yaylı çalgılara verildiğine tanık oluyor ve yine görüyoruz ki 18.yy'a kadar var olan Türk kaynaklarında damla/armudî biçimli bir kemençeye rastlamıyoruz. İkliğ, rebab ve kemançe adları ise daha sık olarak karşımıza çıkıyor.

Erich Von Hornbostel ve Curt Sachs'ın 1914 yılında yayınladıkları bir makalede rebab ana başlığı altında diğer şekillerin yanı sıra armudi, yarım küre ve şişe biçimli yaylı çalgılar da sınıflanmıştır.

Armutî Rebab: En eski kaynak olarak İbn Hürdazbih (Ölm.912), Halife al-Mu'tâmid'in (ölm.892) huzurunda yapılan bir konuşmada Bizanslılar'ın, Araplar'ın rebablarının aynısı olan,

"lûra" adlı, beş telli ve ağaçtan bir müzik aleti olduğunu söyler. Farmer bu çalgının Floransa'da Carrand koleksiyonunda bulunan ve 9.yy olarak tarihlendirilen ünlü kutu üzerinde görülen resimdeki çalgı ile aynı olabileceğini belirtmiş ve şu bilgileri vermiştir: "Palermo'da Palatine küçük kilisesinin (12.yy) ağaç Sicilya Moriskoları yapıntındaki Arap çalgısının böyle olduğunu daha da iyi görmekteyiz." Farabî'nin (ölm.950) akort ve aşitleri hakkında bilgi verdiği rebabın söz edilen şekilde olması olasılığı fazladır. 13-14.yy'dan 18.yy'a değin Arapça konuşan ülkelerde bu çalgıya çok az rastlanmıştır.

Yarım Küre Biçimli Rebab: Gövdesi yarım küre biçimindedir. Hindistan cevizi veya kantar kabağından yapılır. Açık bölümünde ince bir deri gerilir. Demirden bir diken (ayak) olmakla beraber ayaksız da olabilir. İsmi genellikle Farsça kamançe veya Türkçe şişaktır. Son kelimenin gışak, gjak, gıçak gibi söyleniş şekilleri Türkiye'de yaygındır.

Şişe Biçimli Rebab: Karadeniz Kemençesi olarak adlandırdığımız çalgımızın eski kaynaklardaki sınıflaması özellikle de Erich Von Hornbostel ve Curt Sachs'ın 1914 tarihli bir ma-

ARAŞTIRMA

kalede yayınladıkları ünlü çalgı sınıflama çizelgesinde Karadeniz Kemençesi şişe biçimli rebab olarak karşımıza çıkar.

Kamançe ismini ilk kez kullanan İbn Fakih (ölm.903) bu çalgının hem Kıptiler’de, hem Sind halkı arasında kullanıldığını söylese de şekli hakkında kesin bir bilgi vermemiştir. Meragalı Abdülkadir hem kamançe, hem gijakı betimleyerek, ikincisinin daha büyük olduğunu ve iki telinin altında 8 ahenk telinin bulunduğunu söylemiştir. Al-Makrizi kemençenin Eyyubiler’den al-Kamil (ölm.1238) ve Memluklar’dan Baybars’ın (ölm.1227) sarayında gözde bir çalgı olduğunu belirtmiştir. Fars ve Arap kaynaklarında rebab çalgısına yüzyıllar boyunca rastlamak mümkündür.

Osmanlı kaynaklarında yaylı çalgının geniş olarak ilk anlatımı A.Şükrullah’a aittir. Yıldırım Beyazid’in Şehzadelerinden İsa Çelebi’ye vermek üzere Türkçe olarak yazılan Şükrullah’ın “Kitab-ül-Edvâr”ındaki çalgılarla Emir bin Hıdır Malî’nin kitabı Kenz-üt-Tuhaf’taki çalgıların tanıtımı arasında büyük bir benzerlik vardır. Ancak Hıdır Malî’de gişek olarak geçen yaylı çalgıya Şükrullah İkliğ veya aklağ adını vermiştir.

Bazı ayrılıklarla birlikte günümüzde kullanılan kemençe şekli Osmanlı kaynaklarında ilk kez Kemâni Hızır Ağa’nın 1749’da yazdığı kitabında görülmektedir.

Yine eski kaynaklarda geçen Kemençe-i Rûmi damla kemençe ile Karadeniz Kemençesi’ni, Kemançe-i Oğuz ise rebab, kabak kemane ve gıcek isimli yarım küre biçimli çalgıları ifade etmektedir.

Kemançe-i Oğuz Asya Türklerince eskiden beri kullanılmış ve hala kullanılan iki telli, yarım küre gövdeli, daha çok İkliğa benzer bir çalgıdır. Kemançe-i Farkh ise Oğuz kemençesinin küçüğüdür.

Yörük Kemanesi

Hegit isimli çalgımız önceleri elips-yumurta biçimli su kabağından, sonraları ise ağaç oyma şeklinde yapılan daha derin ve uzun görünümlü şekilde karşımıza çıkar. Hegit isminin köküne inildiğinde, 16.yy Macar kaynaklarında iki çeşit kemençeye rastlıyoruz: 1) Magyar hegüdü; Macar violu (dar uzun şekilli, Karadeniz kemençesine benzer) 2) Lengyel hegüdü; Leh (Polonya) rebeci (tırnak dış yüzeyiyle çalınan armudî biçimde). Hegedü terimi Macar dilinde yaylı çalgıyı ifade etmektedir. Çalgının Ege kökenli Anadolu göçmen halkı arasında Yörük, Kastamonu kemanesi şeklinde halen yaşadığı görülmektedir. Armudî biçimde ve tellere tırnak teması suretiyle çalınan Yörük kemanesinin (tırnak kemane/ Toros Kemanesi) günümüzdeki icracılarından Bayram Salman 1981’de girdiği İzmir TRT sınavlarını yörük kemane -kendi deyimiyle hegit- ile kazan-

mıştır. Yörede eğit ya da hegit adı verilen ve su kabağından yapılan teknenin göğsüne deri geçirilmesiyle imal edilen daha öncül çalgı, rebab-kemançeyi andırmaktadır. Ali Rıza Yalçın çalgının 1940 öncesinde sadece Afyon civarında Sarılar Obası’nda bir yörük tarafından çalındığını yazar.

Yörük kemanesi yörede Türkmen-Yörük aşiretleri tarafından icra edilir. Asya coğrafyasında tellere tırnak teması suretiyle çalınan çalgılar armudî biçimde değildir. Yörük kemanesinin Anadolu Rumları’na ait olduğuna dair varsayımlar olsa da bunlar kesin kanıtlarla tespit edilememektedir.

Kastamonu Tırnak Kemanesi

Armudî biçimdeki yaylı çalgı, Kastamonu bölgesi ve çevresinde tırnak kemane olarak adlandırılmaktadır. Kastamonu yöresindeki tarihiyle ilgili kesin kayıtlara ulaşmak güç olsa da fiziki özellikleri, icra tavrı ve Rum nüfusun varlığı bölgeye girişi hakkında ipuçları vermektedir. Çünkü tırnak kemane, icrası ve fiziksel özellikleri açısından lryaya çok benzemektedir.

Armudî biçime sahip ve tellere tırnak teması suretiyle çalınan tırnak kemane; Kastamonu’da Şenpazar, Azdavay, İnebolu, Safranbolu ve Cide merkez olmak üzere, komşu şehirler olan Zonguldak, Bartın ve Karabük’te de icra edilmektedir.

Karadeniz Kemençesi

Karadeniz Kemençesinin, özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde Artvin’in Hopa ilçesi ile Ordu il sınırı arasında; Giresun merkez, Görele, Dereli, Eynesil, Çanakçı, Doğankent, Tirebolu, Trabzon merkez, Maçka, Sürmene, Akçaabat, Şalpazarı, Çaykara, Of, Tonya, Vakfıkebir, Araklı, Beşikdüzü, Çarşıbaşı, Rize merkez, Pazar, Hemşin, İyidere, Ordu merkez

ve Perşembe, Artvin merkez ve Hopa, Bayburt merkez, Gümüşhane merkez, Kürtün, Torul ve Kelkit yörelerinde kullanımının yaygın olduğu görülür. 3 ve 4 telli olarak iki şekli vardır. Üç telli kemençe, kullanıldığı bölgeye göre tiz (ince) ve kaba sesli olmak üzere iki gruba ayrılır. Tiz olana Görele Kemençesi-Zir Kemençe, kaba sesli olana da Sürmene Kemençesi denir. Karadeniz Kemençesi çokseslilik özelliği ile dikkati çeker. Yayın iki tele birden sürmesiyle kalın tel ile orta tele aynı anda basmak suretiyle ezgide duyurulan 4’lü ses aralığı, ince tel ile çalarken orta tele dem tutturma veya 2’li, 3’lü, 4’lü, 5’li, 6’lı ve 7’li ses aralıkları şeklinde karşımıza çıkar.

Kemençe Beşlemesi (1933) ve Kemençe Kuartet (2020). Kemençe Beşlemesi 1933 yılında Hüseyin Saadetin Arel ve Zühtü Rıza Tinel tarafından, Kemençe Kuartet ise 2020 yılında Ayhan Sarı ve Gözde Çolakoğlu Sarı tarafından Türk Musikisi Orkestrası’na temel olmak üzere imal ettirilmiştir.

Kemençe çalgısının boylarının büyütülmesi ve Avrupa müziğinin temel ses genlikleri soprano, alto, bariton, bas sınıfına uyarlanması sonucu gelecekteki Türk musikisi orkestrasına temel olmak üzere tasarlanan Kemençe Beşlemesi ve Kemençe (baslı) Kuartet çalışmaları. Damla Kemençe’nin Türk musikisi orkestrasının temel çalgı grubu olarak planlanması çalışmaları sürmektedir.

KAYNAKLAR

Gözde Çolakoğlu Sarı “ Anadolu’dan Balkanlara Kemençe” Türkiye Alim Kitapları Yayınevi, 2016, 276 sf.

Ayhan Sarı “Türk Musikisi Çalgıları” Nota Yayınları, 2012

Zühdü Rıza Tinel & Ayhan Sarı “Asri Kemençe” 2010 İTÜ TMDK Yayınları.

Dr. Ayhan SARI
Müzikolog

URFA SIRA GECELERİ MUSİKİ GELENEĞİ

“URFA AHENĞİ”

Mehmet BİTMEZ
İTÜ TMDK Öğretim Görevlisi
mehmetbitmez63@hotmail.com

*Urfa Ahengi
Müzik Meclislerinde
İcra Formu
Urfa ahengi
toplantılarında
müzik formu,
eserlerin belli bir
sıralamayla art arda
gelmeleri ile
oluşturulmuştur.*

Tarihin Yeniden Yazıldığı Kültür Şehri

Urfa, 12.000 yıllık tarihi geçmişi ile mimari abideleri, kültür ve sanat eserleri, folklor ve edebiyat değerleriyle büyük bir medeniyetin tüm zenginliklerini gururla taşımakta ve bu değerlerin bugüne kadar gelmesiyle büyük bir öneme sahip olduğunu gözler önüne sermektedir. Neolitik çağın başladığı bu bölgede yaşayan insanların avcılık ve tarımla meşgul oldukları ortaya çıkmıştır. Bu bölgedeki araştırmaların öncesinde insanların çok tanrılı döneme ait ilk tapınağı, MÖ. 5000 yılına ait Malta Adası'ndaki tapınak kabul ediliyordu. Ancak, Göbekli Tepe Tapınağı ortaya çıkınca tarihin seyri değişerek arkeolojik kazılarla tarihin yeniden yazıldığı ifade edilmeye başlandı. Höyükler, eski çağlardan günümüze kadar gelen medeniyet kalıntılarının zaman içinde doğal olaylar ve coğrafik hareketlerin değişen özellikleri ile türlü nedenlerle yıkılan yerleşme bölgelerinde, yıkıntıların üst üste birikmesiyle oluşan ve çoğu kez içinde yapıt kalıntılarının gömülü bulunduğu yayvan tepelerdir. Diğer bir ifade ile toprak yığını veya küçük tepelerdir. İngilizce tumulus, barrow, burial mound, cairn, motte diye adlandırılır.

Peygamberler Şehri

Şanlıurfa, “peygamberler şehri” namının kaynağı olan çok önemli bir coğrafyaya ve inanç geleneğine sahiptir. Tarihi geçmişi çok eski olan bu şehir Hz. İbrahim'in doğduğu, Hz. Eyyüb'ün yaşadığı, Hz. İsa tarafından kutsanan kent olarak anılan, adeta bir müze şehir görünümündedir. Kentin adının kökeni kesin olarak bilinmiyor. Bir söylentiye göre “Urfa” adı Süryanice “Orhani”den, bu sözcükse Arapça'da suyu bol anlamına gelen “vurhani”den kaynaklanmıştır. Orhani'nin “Orhe”, Orha gibi değişik imlalarına da rastlanmıştır. Kimileri “Urfa” adının, bu sözcüklerin bozulmasıyla ortaya çıktığını savunur. Peygamberler şehri denilmesinin nedeni ise birçok peygamberin (Hz. İbrahim, Hz. Eyyüp, Hz. Elyasa, Hz. Şuayp, Hz. Nuh, Hz. Lut, Hz. Musa, Hz. Yakup) orada yaşamasıdır.

Medeniyetlerin ve Kültürlerin Buluştuğu Müziğin Merkezi

Bu kadar eski ve tarihi derinliği ile zengin bir geçmişe sahip olan bu bölgede, birçok medeniyet bir araya gelerek yüzyıllar içinde gerek göçer, gerek yerleşik konumda uzun yıllar içinde yaşam kültürünün her alanında birbirlerinin etkisi altında kalmışlardır. Türkler, Araplar, Orta Asya ve diğer doğu medeni-

yetlerinin geçiş alanında yaşam süren birçok farklı kültürün birbirleri ile olan derin alışverişleri olmuştur. Urfa, eski medeniyetlerin ortasında adeta kültürlerarası geçişlerin ortak paydası olmuştur. Alanı geniş olan bu medeniyetlerin ortak sosyal ve kültürel yaşamları hep iç içe girmiş gelenekler, inançlar ayrılığı olsa bile bu etki, doğal olarak yaşamın ortak noktasını oluşturmuştur.

Farklı Etnik Yapının Barış İklimi İçindeki Önemi

Gerek kış ve gerek özellikle yaz mevsiminin sıcak uzun süren ve gecelerinin buluşma ve paylaşma geleneği ile kültür alışverişlerinin sıralı birlikteliği yıllarca devam ederek bugünlere gelmiştir. Türk, Acem, Kafkasya bölgesi, Azerbaycan, Arap, İran, diğer taraftan farklı dinlere ait toplumlar olan; Süryaniler, Keldaniler, Aleviler, Araplar, Kürtler vd. birçok etnik farklılıkları ile bir arada yaşayan ve başka dinlere mensup kültürlerin benzer birçok inanç toplumlarının müzikleri, buluşmaların ortak paydasını oluşturmuşlardır. Ortak düşünceler, sözler ve melodilerle bestelere dönüşmüş; şarkılar, türküler, hoyrat ve maniler, uzun havalar birlikte terennüm edilmiştir.

Türkülere Konu Edilen Şehir Efsaneleri

Halk kahramaları, acılarıyla üzüntü ve yoksulluğun, dramların dile geldiği ve anlatıldığı destan ve ağıtlara konu olmuş ve şehir efsaneleri, sosyal yaşamın adeta ortak kaderi olmuştur. Birçok inancın müzikal karakterleri birbirlerini etkilemiştir. Sıra gecelerinin kaynağı net bilinmese de bilinen en önemli kaynaklar yüzyıl içindeki kayda geçen son derece önemli bazı büyük ustaların taş plakları ile anlaşılma ve kulaktan kulağa ve sıralı gecelerin birlikteliği ile bu yazılı olmayan ama önemli bir kültür olan sözlü geleneğin katkılarıyla müziğin günümüze kadar devam etmesini sağlamış ve artık kayıtlara geçmiştir. Bundan öncesi için yazılı ve kaynak olarak aktarılan çok az belge ve bilgiden söz edilebilir. Doğu medeniyetlerinin zaman içinde yayılarak Kafkas, İran, Türk, Azerbaycan, Türkmen ve Arap Yarımadası'na kadar yayılmış bu coğrafyada yaşayan daha nice ulusların kültürlerinin kesişme noktaları olmuş ve kökleri çok eski geleneklere dayalı disiplinli bir müzik geleneği olarak yaygınlaşmış ve bugüne gelmiştir.

Acem, Azerbaycan, Bağdat, Kerkük müzikleri ve Arap Edebiyatının Etkisi

Acemlerin müziği ve Arap edebiyatının buluşması ile olgunlaşan Arap coğrafyasındaki bu gelişme, Osmanlı-Türk müziği geleneği ve Anadolu'da Âşık geleneği, türküler, hoyratlar, maniler, ağıtlar ve diğer tüm formlar bu kültürlerin ortak buluşma noktasını (paydasını) oluşturmuştur. Tüm bu gelişmelerin olduğu bu coğrafyada Urfa bu zenginlikleri kendi potasında kaynaştırarak adeta zenginleştirmiş-

1800 lü yıllarda Urfa'da müzisyen grubu

geleneği ilk akla gelmektedir. Osmanlı musiki kültürü ve Doğu kültürü içinde, musiki estetiği bakımından Urfa önemli bir yere sahiptir. Burada gazel okuma düşünce ve olgusu istanbul ile gerek makam, gerek üslup-tavır bakımından önemli bir benzerlik arz etmektedir. Urfa'da gazel geleneğine, İstanbul adeta bir köprü oluşturmuştur

Ticaret yolu üzerinden kültürel etkileşim

Urfa'da özellik gösteren ve önem kazanan bu gelenek, doğu kültürü içinde, kaynağını Orta Asya'dan bugüne uzanan etkilerden alan ve bin yıllık Osmanlı geleneğinin de gelişmiş müzik estetik ve güzelliklerini barındıran ve bu açıdan İstanbul ile benzerlik arz eden, musiki estetiği yönünden önemli bir yere ve üne sahip olmuştur. Urfa Ahengi müzik meclisi icracıları, İstanbul'dan gelecek olan bir taş plak veya gazelhan'ın gelişini bekler, hem şiiri hem de gazel okuyanın tavrı ile aktarıcı olan kaynak kişiden gazeli ezberlerdi. Urfa'da okunan gazeller, Doğu'da Azerbaycan, Bağdat, Kerkük, Şam ve Halep ile yakın ilişki içinde olmuş, İstanbul'un klasik dönem musikisi ile de ilgilenmiş ve makamsal temelde aynı dili kullanmıştır.

Müzik Meclislerinde İcra Formu

Urfa ahengi toplantılarında müzik formu, eserlerin belli bir sıralamayla art arda gelmeleri ile oluşturulmuştur. Özellikle Divan (Hüseyni), Rast ve Uşşak makamları ile icraya başlanır ve aralarda gazel ki; özellikle Fuzuli, Nezihe Yaşar, Eşref, Furugi, Abdi, Ziya Paşa, Nabi, Baki vb. Divan şairlerinin şiirleri, başta Rast olmak üzere güzelleştirilirdi. Daha sonra türkü, hoyrat, uzun hava gibi bir dizi ilgili makam ve usullerle sıralanırlar.

Sıra Geceleri

Sıra geceleri bir buluşma ve bu buluşmanın öncelikleri ile önemli bir görevi de yerine getirmektedir. Sıra geceleri dostlukların paylaşıldığı, yeni tanışmaların yaşandığı, kırıncı ve dargınların barıştığı, sevgi ve hoşgörü ortamının sağlandığı yerlerdir. Sıra geceleri; âşıkların saza, şairlerin söze geldikleri, çırkların dize, ustaların ise; söze geldiği, ariflerin öze, yüreklerin yanıp köze ve gönül güzelliklerinin göze geldiği yerlerdir.

Ustaların buluştuğu ve farklı meslek gruplarına mensup, bu bölgenin ileri gelenlerinin ve aynı zamanda, içlerinde musiki ustaları olan kişilerin toplandığı evlerden bahsetmek gerekir.

Ev Ortamında Gerçekleştirilen Musiki Geceleri

Her hafta bir evde gerçekleştirilen, belirli niteliğe ve düzene uygun sıra ile devam eden bu toplantılara sıra gecesi denmektedir. Sıra gecelerinin asıl amacı müzik icrası olarak bilinse de, evvel-emirde bu toplantı öncesi özellikle ileri gelenlerin, bilgili ve tecrübeli kişilerin eğitim, sağlık, ekonomi, sanat, edebiyat, siyaset, dini konular ve Urfa sorunları, Türkiye ve Dünya meseleleri üzerine uzun sohbetler yapıyor olmasıdır. Sıra gecelerinde müzik usta-çırak geleneği çerçevesinde icra edilir. Müziğe yeni başlayanlar, bu toplantılarda ustaları dinleyerek kendilerini geliştirirler. Sıra gecelerinde, buluşulan evde büyüklerin ve ustaların başköşede oturma düzeni saygı ve hürmetin de bir ifadesidir. Müzik başladığı andan itibaren ustalar ve bilenlerin iştiraki ile de sessizlik ve saygı çerçevesinde devam eder. Sıra gecelerinin dayanışma ve yardımlaşma, misafir ağırlama, müzik icrası bakımından benzerliğini, tarih içinde, 13. yüzyıldan itibaren varlığını sürdüren Anadolu esnaf ve sanatkâr kuruluşlarına eleman yetiştiren, esnafın işleyiş ve denetimini düzenleyen "Ahilik teşkilatında" görmekteyiz. Sıra gecelerindeki birlik ve beraberlik, kardeşlik, dayanışma, fedakârlık, küçüklere sevgi, büyüklere saygı ve hürmet, misafir ağırlama, misafire ikram, usta-çırak geleneği ve elbette bu birlik ve beraberliği tamamlayan müzik ve oyun gibi temel unsurlar Ahilik müessesesiyle tamamen örtüşmektedir.

İstanbul Musiki Kültürü İçinde Urfa'nın Yeri

Doğu kültürü içinde, musiki estetiği bakımından Urfa önemli bir yere sahiptir. Burada gazel okuma düşünce ve olgusu İstanbul ile gerek makam gerek üslup-tavır bakımından önemli bir benzerlik arz etmektedir. Urfa'da gazel geleneğine, İstanbul adeta bir köprü oluşturmuştur. Bu sebeple Urfa'da özellik gösteren ve önem kazanan bu gelenek, doğu kültürü içinde, kaynağını Orta Asya'dan bugüne uzanan etkilerden almış ve bin yıllık Osmanlı geleneğinin de gelişmiş müzikal estetik ve güzellikleri ile de İstanbul'dan etkilenmiş ve musiki estetiği yönünden önemli bir yere ve üne sahip olmuştur. Taş plakların yaygın olduğu dönemlerde müzikle ilişkili tüccarların, İstanbul'a gittiklerinde o günlerde önemli sanatçıların taş plaklarını beraberlerinde getirdikleri, bu plakları Balıklıgöl civarında çay bahçelerinde gramofonlarda çalarak halka dinlettikleri, Urfa'lı müzik icracıları tarafından ezberlenerek öğrenilen eserlerin daha sonra çeşitli meclislerde ve sıra geceleri ortamında ustaca icra edildikleri bilinmektedir.

Urfa'da Makam Tercihleri

Urfa musiki meclislerinde, genellikle gazellerde Saba, Nevruz, Rast, Kürdi, Segâh, Uşşak,

Dar'ül Elhan Heyetinin, 1926 yılında Urfa seyahatinde yaptıkları taş plak'a ses kayıt görüntüsü.

Hicaz gibi öncelikli makamlardan tercih edilmektedir. Yine Mahur, Rast, Segâh, Muhayyer, Çargâh ve Hicazkâr gibi klasik müziğin önemli unsurları olan makamlardan, klasik formda eserler yer almaktadır.

İstanbul ve Urfa Gazelhan ve Hafızları

İstanbul hafız gazelhanları; taş plak döneminde ünlenen ve günümüz ustaları tarafından en gözde hafız gazelhanlar olarak işaret edilen isimlerin başlıcaları; Hafız Osman, Hafız Sami, Hafız Kemal, Hafız Yaşar, Hafız Ahmet, Hafız Sâdeddin, Hafız Burhan gibi önemli şahsiyetlerdir. Urfa'da yetişerek ünlenmiş hafız ve gazelhanlardan Kirişçi Baba Halil, Ali Hafız, Mukim Tahir, Kel Hamza, Hacı İbiş Efendi, Gazelhan Damburacı Derviş, Hafız Gazelhan Şükrü Çadircı, Hafız Gazelhan Nuri Başaran, Hafız Gazelhan Yusuf Bilgin, Gazelhan Badıllı Mahmut Bitmez, Gazelhan Tenekeci Mahmut Güzelgöz, Hafız Gazelhan İsmail Uyanıkoğlu, Bekçi Bakır, Gazelhan Kazancı Bedih Yoluk bu sahadaki önemli şahsiyetlerdir. Medeniyetlerin bulunduğu ve ortak kültürlerin aynı noktalarda birlikte yaşandığı bu coğrafyada müziğin, edebiyatın, şiirin yüzyıllar boyu etkileşimi devam edecektir.

SONUÇ

Dünya ortak kültür mirasının kökleri; yüzyıllar boyunca ortak politik ve kültürel birliği paylaşan büyük imparatorlukların hüküm sürdüğü, kültürlerin ve medeniyetlerin yaşadığı bu coğrafyada, savaflara rağmen özgürce dolaşan karşılıklı paylaşımlar ve sınırlar boyunca kültürler arası etkileşimler ve müzikal üsluplar hep var olmuştur. İstanbul, Urfa'dan Azerbaycan'a, Bağdat'tan Kerkük'e, Halep'ten Şam'a ve daha birçok

bölge ve şehirlerin ortak kültür havzası bu coğrafyaların mayası olmuş, gelenek-göreneklerle sosyal yaşamın en önemli unsurları olan müzikle paydaş olmuşlardır. Kadim medeniyetlerin yaşadığı binlerce yıllık bu topraklar Osmanlı'nın başta Doğu ve Ortadoğu olmak üzere yaptığı seferlerle de uğrak yeri olmuş, Orta Asya'dan başlayıp Hazar'ı ve Kafkasya'yı içine alarak tüm bu coğrafyaları nakış gibi dokuyan İpek Yolu ticareti ile tüm medeniyetlerin buluşma merkezi olmuştur. Sesle taşınan müziğin tüm dokuları bir arada işlenmiştir. Müzikler, kuramsal temellerini ve belirli müzikal yönlemlerini yakın doğu müziğinin oluşumunu ve varlığını gerçekleştiren formlar olarak ardında bırakmış, Türkçe ve Arapça konuşulan dünyada adını "Makam", İran'da "Dastgâh", Kafkaslar'da "Mugam" ve Grekler'de "Ekhos", Endülüs'te Flamenko'nun bir yansıması olarak da "Seguiriya" ve "Solea"lar olarak kendilerini ifade etmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Bitmez, M.** (1998). Özel Arşivi, "Derleme", İstanbul
Bitmez, M. (2016). Tanburî Cemil Bey Hazinesi, taş plak'tan dijital kayıtlar, 10 CD'lik kayıt İBB Kültür Aş, İstanbul
Bitmez, M. (2015). Şurkav, Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi Makale. "Dergâh Makâmından Musiki Makâmına", Ocak, sayı 21.Şanlıurfa
Bitmez, M. (2016). Üç Efsane Ses, taş plak'tan dijital CD kayıt, İBB Kültür Aş, İstanbul.
Bitmez, M. (2016). Sıhri Ses Hafız Burhan, taş plak'tan dijital CD kayıt, İBB Kültür Aş, İstanbul.
Dar'ül Elhan. (1921). Anadolu Halk Şarkıları, Şehzadebaşı Evkaf Dergisi, 5. Defter, İstanbul.
Hatiboğlu, N. (2000). Şanlıurfa'da Yetmiş Müzik Ustaları, Lisans Tezi, İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Çalgı Eğitim Bölümü, İstanbul.
Özbek, M. A. (2013). Urfa Türkülerinin Dil ve Anlatım Özellikleri (Doktora Tezi), Sayfa 101, Şanlıurfa Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Yayınları, Şanlıurfa.
Özkaynak, İ., Özyurt E. Her Yönüyle Şanlıurfa II Yıllığı, İstanbul, 1998.
Özkan, İ. H. (1987). Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri, Ötüken Yayınları, Sayfa 87, İstanbul.
Öztuna, Yılmaz. (1970). Türk Musikisi Ansiklopedisi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
Rastgeldi, S. (1970). Edessa, Stockholm.
Segal, J.B. (1970). Edessa "The Blessed City", Oxford 1970
Turunç, A. S. (2011). Türkiye'de Tar Eğitiminde Görülen Problemler ve Çözüm Yolları, Sanatta Yeterlik Tezi, İTÜ Sosyal

“Yaşayan İnsan Hazinesi,
Âşıklık – Zakirlik” dalında UNESCO ödülü sahibi

ÂŞIK SEFAİ, ALEVİ BEKTAŞI GELENEĞİNİ ANLATTI

**Köşe-i bend ne demek,
bu tarz şiir nasıl gelişti?**

Alevi Bektaşî ozanlarının şiirlerinde dörtlüklere “Bend” denir. Oradan yola çıkarak, şiir ilk satırı ile yukarıdan aşağıya inen mısraların

ilk kelimeleri dörtlüklerin ilk mısralarıyla aynı olmasına Köşe-i Bend denir. Bu tarz şiiri yazmaya başladığımda elimde beş altı adet vardı. Cumhuriyet Üniversitesi Akademisyen Yazar Doğan Kaya, Profesör Hayrettin İvgin, Eski

Eğitim ve Araştırma Genel Müdürü Nail Tan, Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Profesör Ekrem Bektaş ve Harran Üniversitesi Emekli Rektör Yardımcısı Profesör Zuhar Karahan Kara hocalarımıza teyit ettirdim. Hocaların bana cevabı; “Gerek halk edebiyatında gerek âşık edebiyatında elimizde bu tarzda bir örnek yok.” oldu. 2021 Mayıs’ında uluslararası Kültür Eksenî adlı dergide bu tarzdaki şiirlerimizden 17’si yayımlandı. Profesörlerin bana dediği; “Bu tarz şiirin edebiyatta hiç benzeri olmadığı için bu şiirin senin ismini taşıması lazım.” Hocalarla istişare ederek Köşe-i Bend (Tarz-ı Sefai) adını koyduk.

Buna benzer şiirler var mıdır?

Divan tarzında Yavuz Sultan Selim’in Vez-i Ahar (Satranç) adında bir dörtlük, diğeri ise Âşık Daimî’nin beş kıtalık bir şiiri mevcut. Yalnız Âşık Daimî beş mısradan toplamış, hükmü ise en alt satırda vermiş. Köşe-i Bend tarzı ise dört satırda toplanmış, hükmü üst satırda verilmiştir. Yukarıda adı geçen akademisyen hocalarımızın söylediğine göre; “Senin işin Daimî’den daha zor olmuş. Sen zoru başarmışsın. Tamamen birbirinden ayrı bir tarz, aynıysa değildir.”

Bu tarz şiirin müziği bestelendi mi?

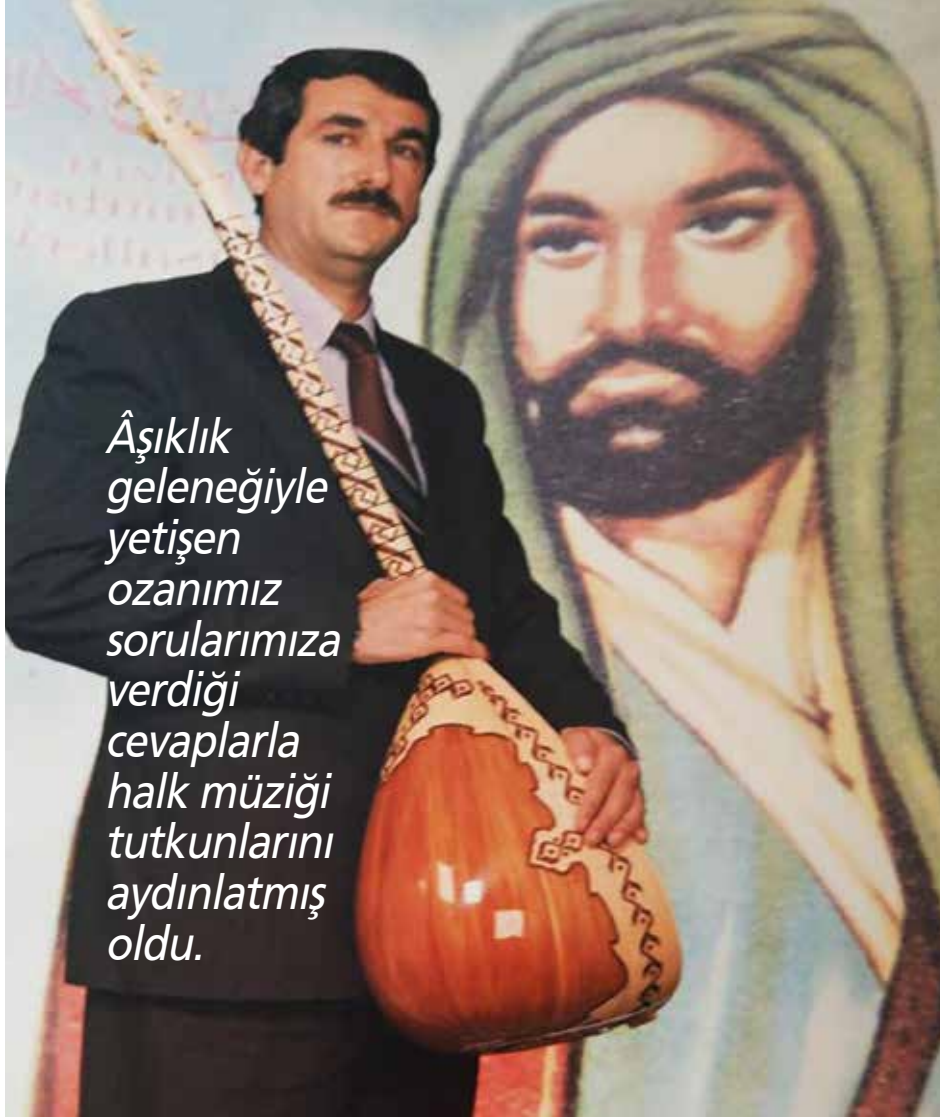
Bir adet besteledim, onu da albümüme okuyacağım.

Kısa köyü’nde bugüne kadar alevî ozanlık geleneğiyle ilgili ne gibi çalışmalar yaptınız?

1970’li yıllardan günümüze, cem evinde usta çırak ilişkileri içerisinde âşıklık ve zakirlik yaparak bu kültür içerisinde yetmişmiş bir kişiyim. Bu zaman içerisinde çok sayıda çıraklar olmuştur. Benim de ustam olan Âşık Halit Aşan’dan başlamayı dinleyerek öğrendim. Bugüne kadar 4 adet albüm yaptım. Köşe-i Bend ile birlikte 4 adet de kitap yazdım. Değiş ve türkülerim birçok sanatçı tarafından albümlere okunmuştur. Benden derlenen 20 adet semah, türkü ve deyişler TRT repertuarına girmiştir. Türkülerim ve deyişlerim çeşitli üniversitelerde yüksek lisans tezi konusu olmuştur. Ve bunun yanı sıra birçok dergide de yayınlanmıştır. Bu kültürü yurt içi ve yurt dışındaki çeşitli platformlarda birçok kez tanıtmaya imkânı buldum. Bunlardan biri Türkiye’yi temsilen Irak Uluslararası Babil Festivali’ne katılmamdır.

UNESCO ödülü nasıl gelişti?

Elimdeki bütün dokümanlarla Eğitim ve Araştırma Genel Müdürlüğü’ne 2015 yılında başvuru yaptım. UNESCO tarafından incelemeye alınan dokümanlarım kabul görülerek, “Yaşayan İnsan Hazinesi, Âşıklık-Zakirlik” dalında, 3 Kasım 2016 tarihinde bu ödüle layık görüldüm. Her âşık zakir değildir ama her zakir âşıktır.

Âşıklık geleneğiyle yetişen ozanımız sorularımıza verdiği cevaplarla halk müziği tutkunlarını aydınlatmış oldu.

RÖPORTAJ

ÂŞIK ALİ SULTAN DER Kİ;

“Yetişen gençlik köyden büyük kente göç ettiği için âşıklık geleneği bitti. Gençler köylüsünün ezildiğini görmüyor artık.”

RÖPORTAJ

Âşıklık geleneğinin temsilcilerindensiniz. Bu yolda sizi etkileyen neydi?

Âşıklık geleneğinde beni etkileyen, çocukluğumda köyümüze gelen âşıkların çalıp söylediği, büyüklerimizin onlarla beraber söyledikleri ve cemlerde zâkirlerin söylediği deyişler, türküler... ve babamın sesinin güzelliği beni çok etkilemiştir.

Âşıklık geleneğinin usta-çırak ilişkisi ile devam etmekte olduğunu biliyoruz. Bu süreçten bahsedebilir misiniz?

Âşıklık geleneğinde usta-çırak ilişkisi ve ustaya hizmet etmesi, ondan feyz alması gerekmektedir. Eğer bir kişi ustasından ders

almamışsa o kişinin âşık olması mümkün değildir; çünkü ustasından el alması gerek. Ustası diyorsa; "Tamam, artık siz âşıklık yapabilirsiniz."... o kişiye âşık dersek doğrudur. Çünkü artık âşıklık sıfatı taşımaktadır. Yalnız eline sazı alıp da "Ben âşığım." diyen her insan âşık olmaz.

Sizi yetiştiren ustanız kimdi? Sizin de yetiştirdiğiniz, sizden sonra geleneği devam ettirecek öğrencileriniz var mı?

Beni yetiştiren usta Âşık Veysel'dir. Saygıyla anıyor, huzurunda eğiliyorum. Veysel Baba'yı çocukken rüyalarımda görür, onunla dağ bayır gezerdim. Ve babama anlatırdım. Babam da "Hayırdır" oğlum derdi. Okuldan kaçır, radyoda onu dinlemeye giderdim. Okula döndüğümde bir de öğretmenimden dayak yerdim. Sonunda ilkokul bitti. Sivas'a ortaokula geldim. Veysel Baba Sivas'ta devamlı bize gelirdi. En sonunda 2. sınıfta okulu terk ettim. Veysel Baba'ya epey hizmet ettim. Askere gittim, geldim; yine Veysel Baba'nın yanından ayrılmadım. Bir anımı anlatayım. Veysel Baba bana bağlama dersi veriyordu. Bir ara yanlış perdeye bastım. Bana dönüp "Oğlum gözün kör mü, şuraya basacaksın" dedi. Çok anımız var.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nden Doçent Dr. Doğan Kaya ve Rektör Alim Yıldız bu anılarımıza kitaplarında yer verdiler.

Evet, yetiştirdiğim öğrencilerim var. Yeğenlerim var, onlar da MESAM üyesi. Mehmet Çınar, Ali Çınar, Abidin Çınar, Tekin Çınar ve Muharrem Çınar'dır.

Âşıklık geleneğinde bağlamanın önemi nedir?

Âşıklık geleneğinde bağlamanın önemi çok büyük, çünkü; âşık bağlamasız, bağlama âşiksiz olmaz. İkisi bir bütündür. Âşık bağlamasıyla çalacak, söyleyecek, dertleşecek. Birbirlerine dertlerini anlatacaklar.

Badeli âşık geleneğinden bahsedebilir misiniz? Halen devam ediyor mu?

Bade demek aşk demektir, birine deli gibi âşık olmak demektir. Örnek olarak; "bu kişi bade içti" derler. Kimin elinden? Bir pirin elinden. Pir elinden bade içtiği zaman başka bir şey görmez, sadece âşık olduğu insana odaklanır. Onun aşkıyla yanar; deli divane gibi gezer dolaşır. İşte badeli aşk budur. Ne yazık ki böyle bir badeli âşık hiç gör-

medim, duymadım. Çünkü bade içmek her kişiye nasip olmaz. Olmadığı gibi insanlarda bade içecek duygu yok. Allah her insana o duyguyu, o sevgiyi, o aşkı vermez. Ancak badeyi hak eden kuluna verir. Pir Sultan gibi, Karacaoğlan gibi, Mecnun Leyla gibi, Kerem Aslı gibi...

Âşıkların dağarcığında Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin gibi birçok hikaye bulunduğunu biliyoruz. Sizin böyle bir özelliğiniz var mı?

Bize bu gelenekten biraz bahsedebilir misiniz?

Evet, ben de Leyla ile Mecnun, Şirin ile Ferhat gibi olayları yaşadım. Bir kıza âşık oldum, o da bana. Bir Çerkez kızına âşık olmuştum. Kaçtık; başımıza gelmeyen kalmadı. Bizi ayırdılar ama biz yine kaçtık. Peşimizi bırakmadılar. Kızın yaşı birkaç ay küçüktü. Sonunda yakalandık. Hapse attılar. Büyük oğlum Mesut cezaevinde dünyaya geldi. Eğer ki hikayemi tamamlamak istesem kağıtlar yetmez. Eşimle şimdi birlikteyiz. O da MESAM üyesi, Satı Sultan (Sevda Sultan).

Âşık kahveleri bu geleneğe çok önemli. Ne zamandan beri âşık kahveleri var? Günümüzde bu âşık kahveleri var mı?

Âşık kahveleri önemliydi. Daha çok Kars, Erzurum yörelerinde vardı. Şimdi var mıdır; elbette vardır ama eskisi gibi midir, bilmiyorum.

Âşıklık geleneğinin zaman içinde gerilediğini düşünüyor musunuz?

Âşıklık geleneği zaman içinde çok geriledi. Hemen hemen yok gibi. İnsanların büyük şehirlere göç etmesinden dolayı âşıklık geleneği bitti. Yetişen gençlik o kafada değil. Köyde büyümüyorlar. Babasının, annesinin, köylüsünün ezildiğini görmüyor. Şehirlerdeki müzik ile, okullarında eğitim alıp öyle yetişiyorlar. Gençlerimizi yetiştirenler güzel eğitim veriyorlar ama bir ozan, âşık gibi değil.

Bu geleneğe gönül veren gençlere öğütleriniz nelerdir?

Bu geleneğe gönül veren gençlere öğüdüm şudur: İlk olarak, âşık nedir, ozan nedir, kimdir, öğrenmeliler. Ancak bir üstattan el almazlarsa âşık da olamazlar. Arayıp bulsunlar.

Sorularımıza içtenlikle cevap veren ozanımız, ustası Âşık Veysel'le olan ilginç bir anısını da paylaştı, bizlerle.

Aşıklık geleneğinde bir barış elçisi

HAK, HUKUK, ÖZGÜRLÜK

VE HAYATIYLA

ÂŞIK ŞAH TURNA

Barış Ödülü sahibi, nam-ı diğer Türkü Ana, çağının tanığı olarak düzene başkaldıran tutumuyla pek çok yüksek lisans tezine konu oldu.

Kültür hazinemiz, Anadolu'nun bağrından kopan ozanlarımızdan söz açıldığında renkli ve mücadeleci kimliği ile Âşık Şah Turna, nam-ı diğer Türkü Ana'ya "Yaşayan Bir Efsane" tanımlı eklemekte yarar vardır.

Aktivist sanatçı 1950 yılında Sivas, Gürün'de doğmuştur. Çocuk yaşlarda yüreğindeki müzik nağmelerini şiire dökmüştür. İleri yıllarda kendine özgü lirik sesi ve içli besteleriyle ünü yurt geneline yayılmış, çağının tanığı özelliğiyle farklı bir yol seçmiştir. Türkü Ana, ürettiği özgün yapıtlarıyla yurt dışında da adını duyurmayı başarmıştır. Bir kadın ozan olarak pek çok üniversitede yüksek lisans tezlerine konu olmuştur. Bunun da nedeni sanatçı kimliğiyle düzene başkaldıran deyiş ve besteleridir. Öğrenci gençlerin onu örnek seçmelerinde etken olan ve çeşitli dönemlerde hapisler ve sürgünler yaşamasına da neden olan baş eğmez tutumundan vaz geçmemiş, mücadelesini sürdürmüştür.

Türk yazınının ölü yorumlayıcısı Yaşar Kemal de ŞAHTURNA KÜLTÜR VAKFI'nın onur üyesi.

ŞAHTURNA KÜLTÜR VAKFI
Meruistr. 16, 12053 Berlin
Tel./Fax: 030/681 97 82

"Küçükken babam beni doktora götürdü, ben ise saz istedim" diyen Ozan Şah Turna 1950 yılında Sivas'ın Gürün kazasında doğmuş. Üç yaşında gözleri görmez olmuş ama o dünyayı, insanları çok sevmiş. Küçük yaşlarda müziğe başlamış. 14 yaşında ilk plağını yapmış. "Gözlerinin yerini müzik aşkım aldı" diyen sanatçının bir çok eseri değişik sanatçılar tarafından seslendirilmiş. "Çağın Pi Sultanı", "Uluslararası Dostluk ve Barış Ödülü" ve "Hoşgörülü Onur Ödülü" gibi sayısız ödülle layık görülmüş. 1995 yılında, Kültür Bakanı Ercan Karakaş tarafından kendisine Onur Belgesi verilmiş. Ozan Şah Turna'nın eserleri, Berlin Hür Üniversitesi FU'nun Müzik Bilimleri bölümünde tez olarak kitap haline getirilmiş. Ayrıca 1997'de Amerikan Enstitüsü'nde Doçent Ursula Reinhard tarafından tercüme edilerek

"Şatak ve Şinin" adlı iki çocuk annesi olan Ozan Şah Turna, 21.yüzyıla 21. kaseti "BARİŞ ANILARI" ile "MERHABA" diyor.
"Çile çektim, bedel ödedim" diyen Ozan Şah Turna'nın 21. kaseti "Barış Anaları" Diyar Müzik tarafından üretilmiş. Kısa zamanda yok satan kaset öncün-cü baskısını yapmış. "Susurlukta Bir Kaza" adlı parçası ise, güncel bir yaraya parmak basmış. Türkiye'de hiç bir sanatçının bu olaya yaklaşıma cesareti gösterememesine rağmen Ozan Şah Turna parçasında "Kamyon düzene çarptı, İktidar Aids kaplı, Çeteler saklanırken, Baş aktör hile yaptı" diyor.

Yılların yıpratamadığı, halk sanatçısı Ozan Şah Turna'yı ziyaret ettik.

"Gülü gül ile tartan bir dünya istiyorum"

Yayınlanmış 400'ün üzerinde eserine, 50'nin üzerinde plağına ve 21 kasetine konu olan "İnsanlık, Dostluk, Demokrasi ve Özgürlük" düşüncelerinden dolayı yıllarca hapis yatmış, işkence görmüş ve 15 yıl gibi uzun bir zaman sürgün yaşamış Ozan Şah Turna...

Max Peter Baumann tarafından "Music, Gender und Culture" adlı ICTM Study olarak tez hazırlanmış ve kitap olarak basılmış.

Ozan Şah Turna, sanatsal çalışmalarının yanısıra, Almanya'nın 16 yaşından küçük çocuklara uyguladığı "vizeyi protesto etmek için Almanya Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nın önünde açık grevine de yatarak Alman medyasının büyük övgüsüyle karşılaşmış. Ayrıca, Ozan Şah Turna, dünyanın ilk ve tek kadın ama halk sanatçısı olarak, Türkiye'deki görme engellileri vakıfları ile de işbirliği içerisinde. 1987'de gazeteci-sanatçı Ozan Şiar ile evlenen Ozan Şah Turna, yapılan bilimsel araştırmalarda, Türkiye'de ve dünyada genel sıralamada en önde, kadın sanatçıları içinde de en çok kendi eseri olan sanatçı ünvanına sahip.
(Kaynak: Yazar-Araştırmacı Battal Pehlivan).

Ozan Şah Turna ile Ozan Şiar, Merhaba dergisini dostça konuşuttular ve Merhaba okullarına "seveda yüklü, barış ve insanlık dolu" bir yeni yıl söylediler.

Ozan Şiar ile birçok ilklere imza atan Şah Turna Üstat, Ozanlık Onur Ödülü, Barışa Semah Duranlar Barış Ödülü, Dostluk Özgürlük ödülleri ve pek çok evrensel plaketle sanat hayatını taçlandırmıştır. Yüzlerce plakta, CD, albüm ve kitaplarda yayınlanan türkülerle, 1000'in üzerinde şiire imza atmıştır. Ayrıca, özgürlük, barış, doğa ve sevdâ temalı türkülerini çeşitli sanatçılar tarafından seslendirilmiştir. Yurt içi ve Avrupa'daki demokratik eylemlerde, yazar eşi Ozan Şiar ile birlikte öncü olmuştur.

BİN CİVARINDA BESTESİ VARDIR

Şah Turna ve Ozan Şiar Kültür ve Sanat Evi'nin onursal başkanı ve pek çok kurumun onur üyesidir. "Türkü deyişlerinin anası", "barış umudunun turnası" olarak bin civarında yayınlanmış ve yayına hazır bestesi vardır. Halk ozanı Şah Turna, beş yüzün üzerinde kaset ve albümünün yanı sıra yüzlerce şiiriyle de kitaplarda ve dergilerde yer almıştır.

Seçkin albümleri arasında "İnsanlık Tehlikede", "Halaya Kalkın", "Dünyalı Olsam"; Ozan Şiar ile birlikte gerçekleştirdikleri "Güneşle Vurun Beni", "Gün Güneşle Kucaklaşacak" çalışmaları öne çıkmaktadır.

GEMA
Kaset
No: 17

OZAN ŞAHTURNA & ŞIAR
Müzik Yön.: Şiar · İNSANLIK TEHLİKEDE !

Müzik hayatında yarım asrı geride bırakan usta müzisyen DOĞAN CANKU'yla hayatını ve bugünleri konuştuk.

“MÜZİĞİN YOZLAŞTIĞI BİR DÖNEMDEYİZ”

Sorularımıza verdiği cevaplarda bugünleri eleştirirken genç müzisyenleri çok başarılı bulduğunu belirtmeden geçemedi. Renkli sohbetimize güzellik katan ise “Hayatımın serveti” dediği kızı Hece'yle VİZYON objektiflerine verdiği poz oldu.

Müzik yaşamında yarım asrı geride bıraktınız. Çok önemli bir ustalık mertebesi. Özellikle dijital devrimden sonra müzik hayatının bugünlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Müzik sektörü dipleri yaşıyor. Dijital ortamın istediğiniz sanatçıya istediğiniz zaman ulaşılabilir olması, üstelik çok az bir bedelle hatta çoğunu bedavaya dinleyip izleyebildiğiniz bir ortam olması, telif hakları konusunun hala tartışılır olması, üstüne bir de pandemi belasının eklenmesiyle konserlerin kısıtlanması müzisyene ve müzik sektörüne büyük darbedir. Kendi adıma konuşursam; şu iki sene içinde 4-5 konserim olabildi.

Diğer taraftan dijital ortamda elektronik enstrümanlar, nota, armoni bilmeyenlerin bile kullanabildiği müzik programlarıyla üretilen, melodiden yoksun birbirine benzer ucuz bestelerin rağbet gördüğüne; kısacası sanatın, dilin, inancın, ahlakın ve diğer birçok değerlerin yozlaştığına tanıklık ediyorum. Ama biliyorum ki bu da bir döngüdür.

Covid-19 salgını ve beraberinde gelen salgın tedbirleri müziğimizi ve dolayısıyla sizin çalışmalarınızı nasıl etkiledi?

Şu iki sene boyunca pandemi müzik dünyasına en büyük darbeyi vuran şey olmuştur. Çalışamadığı için aç kalan, çaresizlikten intihar eden birçok müzisyen oldu.

Pandemi sürecinde enstrümanımda gerilememek için sürekli çalışmama rağmen sahne alışkanlığımı büyük ölçüde kaybettim. Evde olmak, çalışmak, pratik yapmak herkes için ilk başlarda çok iyi bir fikir olsa da sonralarında o heyecanın olmaması, seyircinin olmaması, en önemlisi birebir alışverişin olmaması bizleri etkiledi. Sahneye çıkarken ellerim ayaklarım titrer oldu. Tıpkı ilk sahneye çıktığım günlerdeki gibi. Yılların tecrübesiyle elde ettiğim sahne rahatlığımın yerini korku ve heyecan aldı. Dolayısıyla büyük bir gerileme yaşadım diyebilirim. Eğer savaşıysan her daim savaşın içinde olman gerekir.

Özellikle işsiz kalan çaresiz müzik emekçileri için devlet nasıl bir tedbir almalıydı?

Yurt dışına baktığımızda bu durumlarda müzisyenleri koruyan kurum ve sendikaların olduğunu biliyoruz. Bizim ülkemizde de bu sendikaların, kurumların olması lazım. Devletin bir politikası olması lazım. Ülkemizde sayısız konser salonları olmasına rağmen müzisyenler burada sahne alamıyor. Bu durumların Kültür Bakanlığı'na düzenlenmiş olması

lazım. Hele ki pandemi gibi ülkemizi büyük ölçüde etkileyen dönemlerde tedbir alınması lazım. MESAM Başkanımız Recep Ergül'ün sayesinde bir takım çalışmalar yapıldı, elden geldiğince destek sağlandı. Ancak geçiciydi, yeterli değildi. Bunun devamının olması lazımdı. Kısacası baştan düzenlenmesi gereken ve örnek alınması gereken konular var.

Aç, mutsuz ve karamsar bir besteci genellikle minör tonlarında besteler üretir. Mutlu, umutlu tok olanıysa majör tonunu tercih eder çoğunlukla. Minör acıdır, kederdir, hüzdür. Majör umuttur, sevinçtir, mutluluktur. Dilerim çoğalır gelecekte majör şarkılar...

Pandemi döneminde işsiz ve çaresiz kalan müzisyenleri korumak için devletin bir politikası olması gerekir. Yurt dışında bu görevi sendikaların üstlendiğini görüyoruz.

RÖPORTAJ

RÖPORTAJ

*Kızım Hece,
an gelir
danışmanım
olur, an gelir
içimi dökemediğim
bir yol
arkadaşım...*

Uzun zamandır gitarınızla baş başa ve kendi ekibinizle konser veriyorsunuz. Eskiye özlem duymuyor musunuz? Modern Folk Üçlüsü'yle yaşadığınız renkli günleri aramıyor musunuz?

Eski günler... bizim zamanlarımız çok güzeldi, tabi ki... nereden baksak, günümüzle mukayese etmeye başladığımızda her zaman "eskiden bu daha güzeldi" cümlelerini duyabiliriz. Konser salonlarına seni bilen, müziği bilen, değer veren insanlar gelirdi. Saygı vardı. Bir operaya, galaya gittiğimiz zaman takım elbiseyle gitmek yerine smokinimizi giyerdik. Çok şık olurduk. Şimdi ise konserlere, tiyatrolara blue jeanle bile gidiliyor. O zamanlar birçok şey kaliteliydi. Şimdi ise teknoloji var, çok büyük imkanlar ve olanaklar var. Daha iyi eserler elde edebilmek için. Daha kaliteli işler yapabilmek için. Fakat tam tersi eskilerden çalışmalar alıp kullanılıyor. Reklamalarda bile eski dönem parçalar kullanılıyor. Geçmişte çok fazla değer veriliyordu, emeğe ve sanata. Müzik yaptığımız ortamlar da çok güzeldi, çok güzel dostluklarımız oldu. Özlenmeyen hiçbir şey yok. Modern Folk Üçlüsü ile çok güzel zamanlarımız, çok güzel hatıralarımız oldu.

Hep merak etmişimdir... Türkiye'nin bir numaralı flamenko gitaristi olma duygusu size neler yüklüyor?

Bir numaralı değil de ilkerden diyelim ona. Yeniler bomba gibi geliyor, çünkü. Zamanın büyük ustalarından ve İspanya'da birçok flamenko gitaristin de ekol olarak benimsediği Sabicas benim de flamenko gitara başlama neden oldu. Daha sonraları Manolo Sanceluar, Paco Pena, Paco de Lucia gibi büyük gitaristler ilham kaynağım oldu. 1970 yılında İspanya'nın Ankara büyükelçisi Madrid Royal Conservatory'de eğitim görmem için iki yıllık burs teklifinde bulundu. O yıllar Sabicas'ın bazı flamenko falsetalarını çok iyi icra edebildiğim söyleniyordu. Ancak yeni kurmuş olduğumuz Modern Folk Üçlüsü'nün yurt dışı konser anlaşmaları nedeni ve biraz da sahip olduğumuz şöhretin etkisiyle bu teklifi istemeyerek de olsa reddettim. 1987 yılıydı, yanlış hatırlamıyorsam. Paco de Lucia ve grubu İstanbul konserlerinden bir gün önce sahne aldığımız Yeniköy Bilsak'a geldi. Bizi ilgiyle dinledikten sonra masasına davet etti. Kendisine dinlettiğimiz "Sultanı Yegah Sirto" nun flamenko ile sentezini çok beğendiğini ve bu tarzı devam ettirmemi, böylelikle kendisinin flamenkoyu caz ile sentezlediği

Meditasyon ve yoga hayatımın vazgeçilmez bir parçasıdır. İşte bu felsefe günlük yaşamı içinde Doğan Canku'ya güç veriyor. Bu sayede ruh ve beden bir bütünlük sağlıyor.

gibi benim de bu konuda başarılı olacağımı ve başka gitaristlere de ilham olacağımı söyledi. Gerçekten de birçok gitaristin beni televizyonlardan izleyerek gitar öğrendiklerini ve hocaları gibi kabul ettiklerini kendi ağızlarından dinledim.

Üstün müzik kariyerinizin yanı sıra farklı hobileriniz de var. Özellikle uzak doğu sporlarına olan düşkünlüğünüzü ve felsefesini anlatır mısınız?

Öncelikle meditasyon ve yoga. Daha doğrusu bilinmeyene olan merakım diyebiliriz. Bu merakı oluşturan da yaşadığım bazı olaylardan kaynaklıyor. Bunlara da "Doğan'ın Uyanışı" adlı kitabımda yer verdim. Yoga ve meditasyona başladıktan sonra Uzak Doğu'nun kültürüyle de ilgilenmeye başladım. Bir süre İsmet İraz'ın öğrencisi oldum. Taek-won-do ve Kung-fu üzerine çalıştım. Sadece felsefesi değil, her alanıyla ilgileniyorum. Bir zaman sonra Aikido ile ilgili bir kitap elime geçti. O zamandan beri ilgim arttı. Fakat kitaplardan bu sporu öğrenemeyeceğim için devamı gelmedi. 2000 yıllarında ise Türkiye'nin ilk aikido

hocalarından İhsan Özgün'ün ve onun da hocası Kenji Kumagae'nin öğrencisi oldum. Halen çalışmalarına devam ediyorum.

Üretken bir besteci olarak beste telifleriyle yaşamınızı sürdürüyorsunuz. Türkiye'deki telif hakları takibi uygulamaları konusunda neler düşünüyorsunuz?

Yetersiz buluyorum... çok yetersiz... size bir anımdan bahsetmek istiyorum; yıl 1975, Belçika'nın Liège şehrinde bir radyo programına davet edildik. Program öncesi bir adam geldi ve "Mr. Canku hanginiz" dedi... Ve konuşmaya başladık. Modern Folk Üçlüsü'ne ait bir parçamızın bu radyoda yıllardır anons müziği olarak adımıza para tahakkuk ettiğini ve 3600 Belçika Frankı'nın eğer kurumsal bir yere üye isem bu paranın tarafıma ödeneceği söyledi. Yani o devirde bile bir takım işleri sizin takip etmenize gerek kalmıyordu. Ülkemizde telif hakları konusunda hala birçok sorunuz varsa da MESAM'da

bu durumların düzelmesi için çalışmalar devam ediyor. Büyük bir inanç ve gayretle Recep Ergül Başkan'ın ve yeni yönetim kurulunun bu konuların üstesinden geleceği kanaatindeyim.

Ve şimdiki sorum "En büyük servetim" diye tanıttığınız kızınızla ilgili. En önce şunu sormalıyım "Hece" ismini koymak nerden aklınıza geldi? Sonrasında Hece'yi anlatır mısınız?

Hece'ye isim düşünüyorduk. Benim en çok sevdiğim isimlerden biri ise Elif'ti. Elif olsun istiyordum. Kızımın doğduğu gün bizim Transandantal Meditasyon Derneği'nden dernek başkanımız "Kızına bir isim düşündün mü? Doğu felsefesine göre öyle ezbere isim konmaz, bilenlere bir soralım" diyerek telefon açtı. Doğu felsefesine göre ise içinde "H" ve "E" harfleri geçen bir isim olması gerektiğini öğrendik. Herkes düşünmeye başladı. Akla hellim, helva(güllüşmeler), Helin vs. geliyor, fakat bir türlü

bilinen bir isim bulamıyorduk. En sonunda Ahmet Kurtaran'ın eşi sevgili Nihal'den "Hece koyalım o zaman" teklifi geldi ve biricik kızımın adı Hece oldu. Sonrasında nüfusa kızımı kayıt ettirmeye gittiğimde ise benim çok istediğim isim olan "Elif"i ikinci isim olarak yazdırdım. Kızımın nüfus cüzdanını evde gururla incelerken fark ettiğim diğer bir durum ise... Hece Elif Canku'nun sadece baş harfleri H.E.C ya da H.C. yazılsa bile hep ilk isim Hece okunması bir tesadüf mü acaba diye de düşünürüm? Doğu felsefesi beni her zaman şaşırtmaya devam etmiştir...

Hece'm haklarını sonuna kadar savunan özgür bir ruhtur. Yerine göre sert, yerine göre merhametli, yetenekli, problem çözücü bir zekaya ve güvenilir bir kişiliğe sahiptir. An gelir danışmanım olur, an gelir içimi dökebildiğim yol arkadaşım. Bir bakarsın tüm sevecenliği ile dizime oturmuş, babişim diyen minik bir kız çocuğu. Tek soru istemediği, sevmediği bir konuda ona bir şeyler anlatmaya çabalarken kelimeleri HECElemek zorunda kalışım. Eh o kadar da olsun artık...

**Şimdi Hece'ye sormalıyım.
Türkiye'ye mal olmuş ünlü müzisyen Doğan Canku'nun kızı olmak nasıl bir duygu? Babanızla olan ilişkinizi anlatır mısınız?**

Doğan Canku'nun kızı olmak... kendimi çok şanslı hissediyorum. Çünkü baba-kız ilişkisinden ziyade daha çok arkadaş gibiyiz. Her şeyi babamla paylaşıyorum. Birlikte çok eğleniyoruz.

Son olarak sayılı günler var yeni yıla giriyoruz 2022'den beklentileriniz nelerdir? Ve yeni yıla yönelik mesajınızı alalım?

En kötü zamanlar bile her zaman içimde bir umut olmuştur. Çünkü şunu biliyorum ki yaşam bir döngüdür. Yaz biterken kışa giriyorum diye üzülebilirsin ama biliyorsun ki bu bir döngüdür. Sadece sabır etmek gerekiyor. Her şeyin iyisi de kötüsü de insanların yarattığı şeyler diye düşünüyorum. Ego, akıl ve özgür irade... dünyanın sonunu da getirecek olandır, yeni dünyalara açılacak olan kapıları aralayacak olan da... 2022'nin ise bol konserli, nitelikli bestelerin üretildiği, "daha çok majör tonunda" bir müzikal yıl olmasını diliyorum!

Müzik hayatında 50 yılı geride bırakan sanatçı, notalara adadığı ömrünü bir görüşe bağlamış.

Minör acıdır, kederdir. Majör ise sevinçtir ve mutluluktur. 2022 yılında majörlerin çoğalmasını diliyorum.

1864'ten Bugüne uzanan 158 yıllık lezzet

Yüzyılı aşkın bir süre önce kurulmuş Hafız Mustafa markasının yolculuğu, Çankırı'nın orta beldesinden İstanbul'a sarraflık yapmaya gelen İsmail Hakkı Zade ile başlamış. 1864'te Eminönü Bahçekapı'da başlayan yolculuk, İsmail Hakkı Zade'nin oğlu Hafız Mustafa ile devam etmiş. Marka bugün ikiz kardeşler Eren ve Emre Ongurlar'ın yönetiminde hızla büyüyor. 158 yıllık bir geçmişe sahip olan markanın İstanbul'da şimdilik 13 şubesi var. Yurtdışındaki ilk şubesini Dubai'de açmıştır. Firmanın sıradaki hedefi Katar, Londra ve Şangay'dır.

Aradan tam 42 yıl geçti...

KATİLİ BELLİ AMA

JOHN LENNON'IN

ÖLÜMÜ HALA BİR SIR PERDESİ

Beatles'in kurucusu, 8 Aralık 1980 tarihinde New York'ta çalıştığı stüdyonun kapısında Mark David Chapman tarafından silahlı saldırı sonucu öldürülmüştü.

Beatles Grubu'nu da dağıtan bu cinayet Amerikan derin devletini dahi sorgulatan karanlık noktalara sahipti.

Takvimler 8 Aralık 1980 tarihini gösterdiği gün, New York'tan gelen bir acı haber: "Beatles" grubunun barış sevdalısı üyesi John Lennon'ın ölümüne aitti. Müziğe ara verdiği günlerin sonlarına doğru eşi Yoko Ono yeni bir prodüksiyona başlamıştı. İkili o acılı günde stüdyodan çıktıklarında Lennon'ın hayranı olduğu iddia edilen ve akli dengesi yerinde olmadığı söylenen Mark David Chapman tarafından katledildi. Ünlü müzisyenin son sözleri "Ben John Lennon, Beatles'in John Lennon'ı" olmuştu.

Müzisyenliğinin yanı sıra; yazar, ressam ve aktivist olan John Lennon öldürüldüğünde 40 yaşındaydı. Radyo istasyonları olay hakkında ilk bilgileri verirken Roosevelt Hastanesi'nde insanlar toplanmaya başlamıştı. Cinayeti pro-

testo edenler ve ağlayan hayranları Lennon'ın evi önünde eylemlerini sürdürmüşlerdi. Tarihler 10 Aralık 1980'i gösterdiğinde ünlü müzisyenin cesedi Ferncliff Mezarlığı'nda yakıldı ve külleri eşi Yoko Ono'ya teslim edildi.

Lennon'un ölümüyle ilgili ilk bilgiler ABC kanalındaki "Monday Night Football" programında verilmişti. Acı haber tüm dünyaya yayılırken barışseverler ve Beatles hayranları yasa boğulmuşlardı.

Aslında bu cinayetin filmlere konu olacak cinsten esrarengiz yanları da vardı. Uzun süre katil zanlısının kimliği tartışıldı. Sapkın, sapık ya da ruh hastası tanımları sanki yeterli olmuyor bunun bir organize suç olduğu konuşuluyordu. Ancak, dünya halklarının kardeş-

liğini savunan John Lennon'ın katiline "Akli dengesi bozuk ve sapık bir hayran" yaftası asılmıştı... katil zanlısı Mark David Chapman, 24 Ağustos 1981 tarihinde yapılan duruşmada 20 yılda bir şartlı tahliye ile müebbet hapis cezasına çarptırıldı. 2000 yılından itibaren katilin erken tahliye şartı adli süreçte yer aldı ama hepsi sonuçsuz kaldı. 2014 yılında bir komisyon kuruldu, 3 kişilik bu komisyon şu kararı açıkladı: "Chapman serbest bırakamaz çünkü o hala çevredekiler için tehlike oluşturuyor, yeni cinayetlere sebep olabilir. Karar sonrasında John Lennon'ın katili müebbet hapisten kurtulamadı.

Bu sarsıcı olayın üzerinden 40 yıl geçmesine rağmen karanlık noktalar aydınlatılmadı. Bazı soruların cevabı verilemedi:

Tutkun ya da bir hayran nasıl olur da sevdiği sanatçıyı katleder?

İnsan öldürmeye meyilli bir delinin özgürce sokaklarda ne işi var?

Chapman bir tetikçi de olabilir, arkasında kimler var? Bu odaklar bulunmalı!

Bu soruların yan sıra dünya müzik kamuoyu en çok dönemin Amerikan hükümetinin John Lennon'ın savaş karşıtlığı ile ilgili açıklamalarına duyduğu öfkeyi konuşuyordu. Lennon'un aktivist tutumu çoğu zaman Başkan Nixon'ı kızdıırıyordu. Bu gerilim, "cinayette derin devletin izlerimi var?" şüphesini körükledi ancak katil Mark David Chapman'ın hayatı ve açıklamaları, başka tahminleri çürütecek cinstendi. 26 yaşındaki Chapman, uyuşturucu bağımlısı olan ve annesine şiddet uyguladığı için babasını öldürmek isteyen bir ruha sahipti. Texas doğumluydu...1971 yılında Hristiyanlıkta bir mezhep olan "Presbiteryenlik"e geçtikten sonra "yeniden doğuşa" inandığını söylemişti. Evliydi ve güvenlik görevlisi olarak geçimini sağlıyordu. İşlediği bu ağır suçtan sonra ifadeleri arasında bazı cümleler gerçekten çok çarpıcıydı.

John Lennon 1966 yılında "Beatles şu an İsa'dan daha popüler" demişti. Bu cümle dindarlar tarafından büyük tepki çekse de Chapman bu sözden etkilenerek John Lennon'ı sevmeye başlamış ve uyuşturucu nöbetlerinde "Ben John Lennon'im" haykırışlarında bulunmuştu.

Sınırları tanımayan ve dünya halklarının kardeşliğini savunan efsane müzisyen, yazar, ressam ve aktivist John Lennon yaşamdan sonrasına öyle bir miras bıraktı ki; dinlediğimiz hüzünleniyor alkışlarımızı gönül dilinden gönderiyoruz.

IMAGINE "HAYAL ET"

Bütün savaşların ve karmaşanın sebebi ülkeler ve dinler değil mi? John Lennon, "Ülkelerin ve dinlerin olmadığı bir dünya hayal edebilir misiniz?" diye sorduğunda yıl 1971'di. Imagine, şu anda tüm zamanların en iyi şarkılarından biri olarak kabul ediliyor.

Cennet'in olmadığını hayal et
Denersen göreceksin ki kolay
Altımızda Cehennem yok
Üstümüzde yalnızca gökyüzü
Hayal et tüm insanların
Sadece bugün için yaşadığını

Ülkelerin olmadığını hayal et
Yapması zor değil
Ne uğruna öldürecek ya da ölecek bir şey var
Ne de dinler
Hayal et tüm insanların
Huzur içinde yaşadığını
Bana hayalperest diyebilirsin
Ama bil ki yalnız değilim
Umuyorum ki bir gün sen de bize katılırsın
Ve dünya tek yürek olur
Sömürgelerin olmadığını hayal et
Merak ediyorum yapabilir misin
Açgözlülüğe de açlığa da gerek yok
İnsanların kardeşliği
Hayal et tüm insanların
Bütün dünyayı paylaştığını
Bana hayalperest diyebilirsin
Ama bil ki yalnız değilim
Umuyorum ki bir gün sen de bize katılırsın
Ve dünya tek yürek olarak yaşar

JOHN LENNON VE HAYATI

The Beatles grubunun solisti olarak tanıdığımız John Lennon, 1940 yılında İngiltere'de Liverpool'da doğdu. Annesi ve babasının Lennon'ın bebekken ayrılmasıyla annesi onu teyzesi ve eniştesine verdi. Babasını ve annesini gençlik yıllarında tanıyan Lennon genç yaşta annesini kaybetti. Annesinin kaybı onda derin yaralar bırakmış olacak ki şarkılarında, hayatının birçok alanında hep annesini andı. Böylesine başarılı bir sanatçının müzikle tanışması çok küçük yaşlarda oldu. Müziğe mızıkça ile başlayan Lennon kısa bir süre sonra teyzesinin ona bir gitar hediye etmesiyle gitar çalmaya başladı.

Lennon, ilk grubu The Quarrymen'i arkadaşı Pete Shotton ile 1957'de kurdu ve sonra gruba Bill Smith, Paul McCartney ve George Harrison da katıldı. Fakat kurulan ilk grup birkaç şarkı çalışmasından sonra 1959 yılında dağıldı. Paul McCartney ve John Lennon bu süre içerisinde

arkadaş kaldılar ve ilk başlarda The Sickless, The Silver Beatles gibi farklı isimlerle anılan yeni bir grup kurdular.

Grup 1960 yılında The Beatles adını aldı. Grup tan üyelerin ayrılması ve yeni üyelerin dahil olması ile nihayetinde bir başarı elde eden The Beatles, 1962 yılında ciddi bir popülarite yakaladı.

John Lennon, ilk evliliğinin ardından 1966 yılında Yoko Ono ile evlendi. Evlilikleri süresince birçok ilginç çalışma yapan çift yaptıkları protesto ve eşitlikçi çalışmalar ile döneme damgalarını vurdu. John Lennon bu evlilik süresince kadın-erkek eşitliğini vurgulamak için eşinin soyadını da aldı. John Lennon'ın bol aktivizm içeren evliliği, üyesi olduğu gruptaki ilişkileri de etkilemiş olacak ki Yoko Ono ile evliliklerinin ardından 1970 yılında The Beatles grubu dağıldı.

Bektaş Türk

Doğayı Gülümsemenizde Hissedin

Demir Sağlık'ta
ihtiyacına göre geliştirilen
sigorta çözümleri ile
hayata iyi bak!

